

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Rîșcani

Componenta Aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare

Rîșcani 2012

CONȚINUT

	Abrevieri	3
	Introducere	3
I	Informații generale	3
1.1	Referire la partea generală a SDSE	3
1.2	Metoda de actualizare a SDSE, componenta aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare	4
1.3	Cadrul național legal și instituțional în domeniul AAC	5
1.4	Informații generale despre raionul Rîșcani	6
II	Situația curentă privind aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare a raionului Rîșcani	7
2.1	Resursele de apă. Calitatea apei	7
2.2	Infrastructura de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare	8
2.3	Accesibilitatea serviciilor	8
2.4	Cadrul instituțional	10
2.5	Finanțarea sectorului AAC	11
2.6	Planificarea în sector	11
2.7	Analiza SWOT a sectorului	11
		12
III	Direcțiile strategice de dezvoltare a sectorului de aprovizionare cu apă și canalizare	14
3.1	Criterii de prioritizare a localităților și cluster-izarea	14
3.2	Soluții tehnice și tehnologice. Opțiuni de dezvoltare a sistemelor AAC. Investiții necesare	14
3.3	Obiective și priorități în dezvoltarea sectorului	19
3.4	Măsuri pentru atingerea obiectivelor	21
3.5	Monitorizare și evaluare	22
	Anexe	24

ABREVIERI

SDSE – Strategia de Dezvoltare Socio-Economică

AAC – Aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare

APL – Administrația Publică Locală

Introducere

Scopul actualizării Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Rîșcani este identificarea unor căi clare de dezvoltare a sectorului de aprovizionare cu apă și canalizare în raionul Rîșcani pentru a asigura accesul populației la servicii calitative și accesibile.

A fost utilizată o metodologie de planificare inovativă, avînd la bază principiul compilării priorităților naționale de dezvoltare a sectorului cu prioritățile locale ale raionului Rîșcani. Actualizarea documentului s-a desfășurat într-o manieră participativă asigurînd implicarea activă a reprezentanților autorităților publice de nivelul I și II, a instituțiilor de stat abilitate cu atribuții în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, a instituțiilor sociale și a sectorului asociativ. Componenta Grupului Local, creat prin dispoziția președintelui raionului este în **Anexa 1**.

Procesul de planificare a fost coordonat de către **Agencia de Dezvoltare Regională Nord**, care a asigurat promovarea politicilor regionale în domeniu, a asigurat relațiile de colaborare cu Ministerele de ramură și instituțiile specializate din acest sector.

Agencia de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a oferit asistență plenară la toate etapele procesului, în special expertiza tehnică prin experții naționali și internaționali. Colaborarea GIZ cu **Universitatea Humboldt din Germania** a făcut posibilă aplicarea metodei participative și implicarea tuturor persoanelor interesate în procesul de identificare a necesităților și a stabilirii opțiunilor de dezvoltare.

I. Informații generale

1.1 Referire la partea generală a SDSE

Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Rîșcani reprezintă un document complex elaborat în scopul identificării potențialului uman, social, economic și a oportunităților de dezvoltare a raionului precum și trasării vectorului de dezvoltare armonioasă a localităților pentru perioada 2010 – 2014.

Prezentul document este elaborat în scopul actualizării strategiei în sectorul de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare și este atașat la SDSE sub formă de anexă. La stabilirea direcțiilor de dezvoltare a sectorului AAC s-a ținut cont de prevederile generale ale SDSE a raionului Rîșcani.

Componenta AAC este elaborată pentru perioada 2012 – 2017 și depășește termenii generali ai SDSE.

1.2 Metodologia de actualizare a SDSE, componenta aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare

Metodologia participativă de planificare permite să se facă o prioritizare a investițiilor într-o manieră mai responsabilă și mai aproape de necesitățile reale ale populației.

Metodologia utilizată în procesul de actualizare a SDSE a raionului Rîșcani, componenta aprovizionare cu apă potabilă și servicii de canalizare a constatat din cițiva pași:

- **Crearea consensului** la nivel local. Metodologia a fost discutată cu reprezentanții consiliului raional Rîșcani, a fost acceptată și s-a creat structura de lucru la nivel local – Grupul Local, care include reprezentanți ai APL I și II, operatori AAC, societatea civilă, structurile desconcentrate în teritoriu;
- **Stabilirea priorităților naționale** s-a realizat reieșind din politicile publice naționale pentru sectorul AAC;
- **Prioritățile locale** au fost identificate în mod participativ în cadrul a mai multor activități - discuții în focus-group, Masa Rotundă Nr.1, Nr.2 și Nr.3. ceea ce a asigurat implicarea activă a actorilor locali și a asigurat scoaterea în evidență a necesităților reale și stringente ale comunităților.
- **Colectarea datelor** necesare s-a desfășurat paralel cu activitățile participative organizate pentru a oferi suportul necesar aplicării criteriilor de prioritizare stabilite. La această etapă au fost antrenate instituții locale (APL, Centrul de Sănătate Publică, Agenția Ecologică), dar și instituții naționale (Centrul Național de Sănătate Publică, Agenția pentru Resurse Geodezice și Cadastru);
- **Etapă de analiză** a avut scopul final să stabilească opțiuni de prioritizare a investițiilor în conformitate cu prioritățile stabilite, cu posibilitățile tehnice și tehnologice, dar și reieșind din rațiunea gestionării eficiente a serviciului AAC. Analiza datelor s-a efectuat de către o echipă de experți tehnici naționali și internaționali în domeniul AAC.
- Pentru discutarea **opțiunilor de aprovizionare cu apă și canalizare** s-a organizat o discuție (Masa Rotundă Nr.4) cu Grupul Local și cu toți primarii din raion. S-au propus opțiuni de aprovizionare cu apă ieșind din posibilitățile de conectare la surse sigure de apă potabilă și soluții de management eficient al serviciului AAC bazat pe cooperarea intercomunitară în acest domeniu.
- **Obiectivele pe termen lung și mediu, Planul de acțiuni** pentru perioada 2012 – 2017 au fost elaborate de către Grupul Local fiind asistați de către experți în cadrul Mesei Rotunde Nr.5. La această etapă a fost important să se identifice activitățile de pregătire a tuturor actorilor în domeniu (APL I și II, operatorii economici și consumatorii) pentru punerea în aplicare a componentei AAC a SDSE a raionului.

Abordarea utilizată în procesul de definitivare a clusterelor (aglomerații de localități unde se poate organiza un serviciu AAC eficient și durabil) a fost construită pe următoarele ipoteze:

- Zona de operare optimal pentru un serviciu de aprovizionare cu apă a fost stabilită în baza necesităților în acest serviciu. Se presupune că serviciile de canalizare și epurare a apelor uzate vor urma organizarea serviciului de aprovizionare cu apă;

- Primul pas în definirea opțiunilor optime a fost inventarierea detaliată a surselor de apă existente și a infrastructurii AAC;
- Având suportul informațional colectat, experții au propus câteva opțiuni de rezolvare a problemei pentru întreg raionul. În primul rând s-a luat în considerare imposibilitatea utilizării surselor de apă existente din cauza calității joase a apei și s-au făcut propuneri pentru conectarea la surse de apă de suprafață;
- Pentru fiecare opțiune necesitățile de infrastructură (stații de pompare, rețele, rezervoare de apă) au fost calculate în baza modelării hidraulice;
- Au fost calculate costuri investiționale pentru fiecare opțiune;
- Pentru selectarea opțiunilor optime a fost utilizată analiza cost-beneficiu.

1.3 Cadrul național legal și instituțional în domeniul AAC

Cadrul legal. Strategia privind aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților din Republica Moldova, Indicatorii – țintă privind apa și sănătatea aprobați prin în cadrul acțiunilor de aderare la Protocolul de la Londra plasează serviciile de alimentare cu apă și de canalizare în sfera activităților de interes economic general și încearcă să alinieze aceste servicii la conceptul european, având în bază următoarele obiective fundamentale:

- descentralizarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare și creșterea responsabilităților autorităților locale cu privire la calitatea serviciilor asigurate populației;
- extinderea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii;
- promovarea principiilor economice de piață și reducerea gradului de monopol;

În același timp necesită de menționat că legislația nu s-a dezvoltat în următoarele direcții, cum ar fi:

- redefinirea conceptelor și mecanismelor de protecție socială a segmentelor defavorizate ale populației și reconsiderarea raportului preț/calitate;
- atragerea capitalului privat în finanțarea investițiilor din domeniul infrastructurii sistemelor de alimentare cu apă și canalizare;
- instituționalizarea creditului local și extinderea contribuției acestuia la finanțarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare.

Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea 1188 din 02.11.2004 cu privire la Planul de acțiuni privind funcționarea apeductului " Soroca-Bălți" și alimentarea cu apă a unor localități din țară prin care raionul Rîșcani face parte din proiectul Soroca – Bălți.

Aceasta prevede următoarele activități:

1. Elaborarea documentației de proiect privind construcția ramificațiilor de la apeductul „Soroca-Bălți” spre localitățile Florești, Drochia, Sîngerei, Rîșcani și Telenеști;
2. Realizarea proiectului privind construcția ramificațiilor de la apeductul „Soroca-Bălți” spre localitățile menționate

Administrațiile raioanelor menționate mai sus au semnat un memorandum privind colaborarea în comun pentru dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă, utilizând ca sursă aducțiunea Soroca – Bălți. Există deja câteva studii și documente elaborate pentru asigurarea

cu apă a oraşului Rîșcani și a localităților din jurul oraşului prin intermediul apeductului Soroca-Bălți.

Activitatea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare la nivel local sunt reglementate de acte normative cadru care necesită să fie adaptate și aprobate la nivel local. Cele mai relevante acte normative pentru serviciul AAC sunt menționate în **Anexa 2**.

Cadrul instituțional. La nivel național, autoritățile ale administrației centrale cu responsabilități în zona serviciilor de alimentare cu apă și canalizare sunt Ministerul Mediului și Ministerul Sănătății. Domeniul de intervenție al acestor instituții ține de elaborarea politicilor publice în domeniu și reglementarea activității în sector.

Un număr de servicii de stat subordonate Ministerelor și desconcentrate în raionul Rîșcani monitorizează la nivel local aprovizionarea cu servicii de apă și canalizare a locuitorilor.

1.4 Informații generale despre raionul Rîșcani

Unitatea administrativ-teritorială raionul Rîșcani este situată la Nord -Vestul Republicii Moldova. La Nord raionul se învecinează cu raionul Edineț, la Est cu raionul Drochia și municipiul Bălți, la Sud-Vest cu raionul Glodeni, la Vest - cu România.

Teritoriul raionului are o suprafață de 936,03 km² Altitudinile reliefului variază între 280m (Pociumbeni) și 115m (Corlăteni).

La 01.01.2011 populația raionului constituia 70mii locuitori din care 15,9mii locuitori sau 22,7% este populația urbană și 54,1mii persoane sau 77,3% este populația rurală. Densitatea populației - 96 oameni pe 1km². Raionul Rîșcani are 55 localități dintre care: 2 orașe, 26 comune și 27 sate.

Altitudinile reliefului variază între 280m (Pociumbeni) și 115m (Corlăteni).

Clima raionului este temperat - continentală, influențată de masele de aer atlantice din Vest, mediteraniene Sud - Vest și continental - excesive din Nord - Est. Temperatura medie în luna ianuarie este de minus 8-10°C, iar în luna iulie 20-25°C.

Cantitatea anuală de precipitații constituie circa 600 mm/m². Apele raionului fac parte din bazinul Mării Negre. Pe teritoriul raionului curg râurile Prut (râu de frontieră cu România), râulețele Răut, Ciuhur, Copăceanca, Racoveț, Pamernița, Camencuța.

Nodul hidrotehnic „Costești-Stîncă” (construcție comună URSS și România) cu capacitate de 32MGW, Suprafața bazinului acvatic, care deservește stația hidroelectrică e de 59km² și volumul de apă 1280mln m³.

Raionul mai dispune de terenuri acvatice cu suprafața totală de 4007ha, inclusiv: iazuri - 3780ha. Pe o suprafață de circa 4,5 mii ha se întind păduri.

Resursele naturale de pe teritoriul raionului sînt reprezentate prin materialele de construcție: calcar, argila, nisip, prundiș care se află în apropierea satelor Druța, Corlăteni, Braniște, Șaptebani.

Raionul Rîșcani este format din 54 localități, 28 primării. Suprafața totală a raionului constituie 93602,92ha, inclusiv terenuri agricole 76592,25ha, arabile 58292,61ha, plantații multianuale 5293,73ha, dintre care livezi - 4061,98ha, vii - 430,22ha, pașuni - 12655,08ha, terenuri împădurite - 5052,81ha.

II. Situația curentă privind aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare a raionului

2.1 Resursele de apă. Calitatea apei

Rețeaua hidrografică a raionului Rîșcani este determinată de bazinele hidrografice ale râului Prut și a râului Răut, care face parte din bazinul hidrografic al râului Nistru, fiind și cel mai mare afluent. Alimentarea cu apă a localităților din raionul Rîșcani se face din surse de apă subterane de adâncime, din fîntîni mină și din izvoare. Apele subterane de adâncime din teritoriul raionului Rîșcani se repartizează în 2 bazine acvifere:

1. Sectorul nr.1: Bazinul Dunării - r.Prut de la frontieră cu Ucraina pînă la or. Ungheni, cu o suprafață de repartiție de 4475km²;
2. Sectorul nr.8: r.Răut, izvor – or.Florești, cu o suprafață de repartiție de 3225km²;

Studiul stării tehnice a puțurilor a identificat existența a aproximativ 201 de puțuri arteziene, dintre care au fost cercetate în teren 157, inclusiv 86 publice și 71 în proprietate privată. În toate puțurile cercetate calitatea apei **nu corespunde normativelor** sanitare pentru apa potabilă prin depășirea concentrației de amoniu, NH_4^+ și fluor F. Pentru indicele NH_4^+ depășirile ating valorile de 3,5 ÷ 3,8 mg/dm³ comparativ cu normativul de 0,5 mg/dm³, pentru indicele de fluor, (F) depășirile ating valorile de 2,89mg/dm³ față de normativul 1,5mg/dm³. Astfel în 24% din puțuri apa nu corespunde la 1 component, 39% - la două componente și 37 % la 3 componente (**Anexa 3**). Cca jumătate din puțuri conțin concentrații de amoniu mai mari de 6 ori față de normative. Apele subterane de adâncime și apele subterane de adâncime mică de calitate se întîlnesc numai în zona localității Braniște, Reteni Vasileuți, Avrameni, Vasileuți.

Repartizarea puțurilor după calitatea apelor subterane de adâncime este redată în diagramele de mai jos și în harta calității apelor subterane redată în anexă.

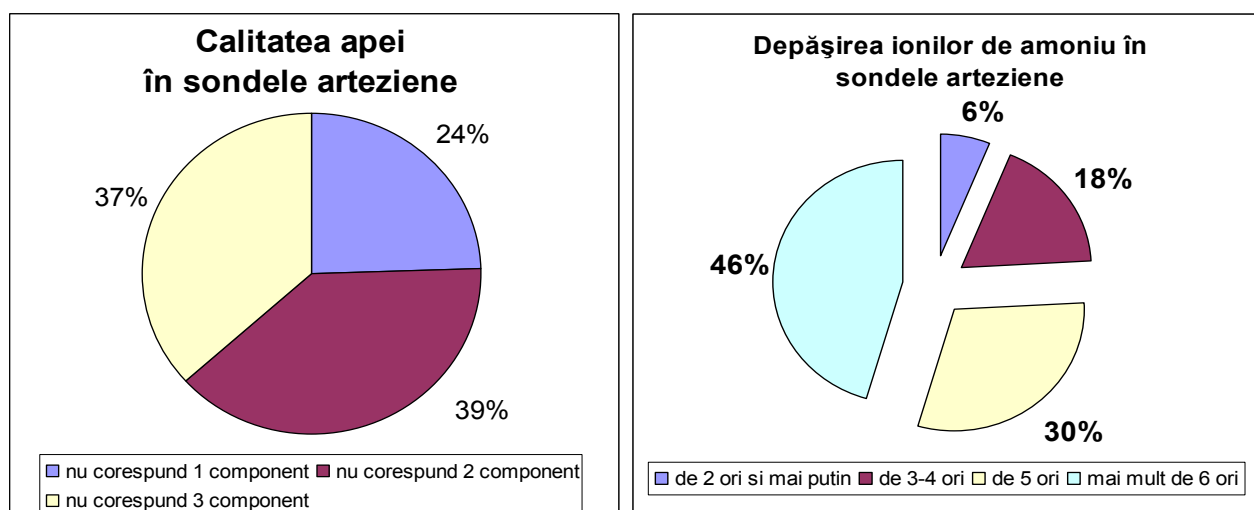

Fig. 1 Calitatea apei în sondele arteziene

Fig. 2 Depășirea ionilor de amoniu în sondele arteziene

Majoritatea populației se alimentează cu apă din fântânile mină și izvoare. În cadrul studiului a fost identificate 7329 surse de apă de adâncime mică, dintre care 7248 fântâni mină și 81 de izvoare. Conform datelor din teren calitatea apei în aceste surse este reprezentată în felul următor: 2018 surse (27,8%) corespund standardelor de calitate, 1255 surse (17,12%) nu corespund la 1 indice, 4056 surse (55,3%) nu corespund la 2 indici și mai mult. Analiza situației a arătat că este necesar de a face o inventariere a surselor de apă de mică adâncime și pașaportizarea lor. De asemenea necesită de petrecut inventarierea și restabilirea pașapoartelor tehnice a puțurilor de adâncime mare și a lucrărilor de etanșare. În caz de necesitate unele puțuri vor fi conservate sau lichidate.

2.2 Infrastructura de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare

Situația la zi privind infrastructura serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în baza studiului a fost apreciată ca insuficientă unei dezvoltări durabile. Infrastructura sistemelor de alimentare cu apă a raionului are 236,2 km de rețele apă. Din cele 55 localități 23 beneficiază de sisteme de alimentare cu apă și 5 sisteme centralizate de canalizare și de stații de epurare. Sistemele de alimentare cu apă și canalizare din localitățile rurale sunt construite curînd și au un grad de uzură neînsemnat. Sistemele de alimentare cu apă a orașelor Rîșcani și Costești au un grad avansat de uzură. Pierderile de apă depășesc 30% și consumul de apă specific este de 38,9l/per/zi. Majoritatea populației, 63,3%, utilizează pentru consum apa din fântânile mină și izvoare.

Infrastructura sistemului de canalizare și epurare a apelor uzate este formată din stațiile de epurare din orașele Rîșcani și Costești cu o capacitate de 2,4mii m³/zi și 1,1mii m³/zi. În localitatea Văratîc și Aluniș este construită o stație de epurare cu capacitatea de 15 m³/zi. Lungimea rețelilor și colectoarelor de canalizare sunt de 27,7km. Sistemul de canalizare a orașului Rîșcani dispune de 2 stații de pompare a apelor uzate.

Stațiile de epurare sunt într-o stare avariata și nu funcționează. Conform datelor statistice capacitățile de epurare sunt utilizate la 10,6%. Calitatea apelor trecute prin stația de epurare în volum de 99,8 mii m³/an sunt calificate ca „epurate insuficient”. În procesul de epurare se sedimentează peste 150tone de nămol anual.

Pentru stația de epurare din or. Costești este elaborat un proiect de execuție care prevede reconstrucția și optimizarea capacităților de epurare. Managementul serviciilor de canalizare prevede de a utiliza capacitățile acestei stații și pentru epurarea apelor uzate provenite din localitățile limitrofe și atribuindu-i o funcționalitate regională.

2.3. Accesibilitatea serviciilor

2.3.1 Serviciul de alimentare cu apă

În raionul Rîșcani aproximativ 36,7% din numărul total al locuitorilor au acces la servicii de aprovizionare cu apă potabilă prin sisteme centralizate. În orașul Rîșcani populația asigurată cu apă constituie 83,0% din numărul total și în orașul Costești 53,9%. Din totalul populației rurale din raionul Rîșcani de 51,2mii persoane 40,51mii sau 79% locuiesc în localități cu sisteme de alimentare cu apă.

Localitățile rurale cu sisteme de alimentare cu apă, în proporție de 100% sunt reședințe de comune. Cele 21 de localități sunt: Pociumbeni, Pociumbăuți, Horodiște, Boroșenii Noi, Mihăileni, Singureni, Corlăteni, Hiliuți, Nihoreni, Recea, Șaptebani, Duruitoarea Nouă, Varatic, Zăicani, Sturzeni, Petrușeni, Pîrjota, Malinovscoe, Răcăria, Avrămeni și Braniște.

Localitățile cu sistem de alimentare cu apă au, în medie 1929 persoane populație, localitatea cu cel mai mare număr de populație este Corlăteni cu 5 501 persoane, și Avrameni cu cel mai mic număr de populație - 485 de locuitori.

Numărul mediu de gospodării per 1km de stradă este de 28,6gospod/1km. Ponderea lungimii străzilor fără rețele din total lungimea străzilor din localitate constituie în medie 45%. Valoarea maximă a acestui indicator este la Mihăileni cu 95%, iar valoarea minimă la Nihoreni 21%.

Ponderea gospodăriilor conectate la sistemul de alimentare cu apă din total constituie, în medie, 30%. Valoarea maximă a acestui indicator este la Singureni 74%, iar valoarea minimă la Mihăileni 8%.

În localitățile cu sistem de alimentare cu apă numărul mediu de persoane per gospodărie este de 2,4persoane per gospodărie. Numărul maxim de persoane per gospodărie este la Singureni 3,1pers/gospodărie și minim este la Pociumbeni cu 1,4pers/gospodărie.

Per total pentru cele 21 de localități sunt 16 825 de gospodării și 15 629familii. În medie într-o gospodărie rurală din raionul Rîșcani locuiesc 2,4persoane. Faptul că sunt mai multe gospodării decât familii demonstrează că în localitățile rurale analizate există gospodării nelocuibile. Per total în aceste localități sunt plecați peste hotare 3 643persoane sau 9% din totalul de locuitori.

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor	UM	Raion	Urban	Rural	
					Comune	Sate
1	Total localități	Nr	55	2	26	27
2	Localități ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă	Nr	23	2	19	2
3	Total populație	Mii pers	70	15,9	39,9	14,2
4	Populație ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă din rețeaua publică	Mii pers	25,7	12,9	12,0	0,8
		%	36,7	81,1	30,0	5,6

În baza cercetărilor făcute s-a constatat că în ultimii ani în raion au fost întreprinse unele acțiuni privind ameliorarea situației privind alimentarea populației cu apă prin intermediul sistemelor centralizate

Analiza datelor privind accesibilitatea populației la servicii de alimentare cu apă demonstrează că situația din raion este sub nivelul indicatorilor - țintă stipulați în Protocolul Apa și Sănătatea semnat de R. Moldova la 10 martie anul 2000 și la care a devenit parte la 15 decembrie 2005. În conformitate cu ordinul comun al ministerelor Mediului și Sănătății, semnat la 20 octombrie 2010 a fost aprobată lista indicatorilor care prevede asigurarea accesului la surse îmbunătățite de apă a 35% din populația rurală până în anul 2015 și a 45% până în anul 2020. În cadrul raionului se observă tendința unui progres a dezvoltării serviciilor de alimentare cu apă în localitățile de reședință a comunei și în satele mari (30,0%) și mai puțin în satele din componența comunei sau cele cu un număr mic de populație (5,6%). În

concluzie se poate de accentuat că administrația raionului și a comunelor necesită să depună eforturi semnificative ca să se alinieze la indicatorii – țintă.

2.3.2. Serviciul de canalizare și epurare a apelor uzate

În orașul Rîșcani 55,8% din totalul consumatorilor de apă sunt conectați la sistemul de canalizare, în orașul Costești procentul acestora este de 67,4%. În localitățile rurale, satele Văratice și Aluniș la servicii de canalizare sunt conectate numai instituțiile publice.

Tabelul de mai jos reflectă situația privind accesul populației la servicii de canalizare:

Nr. d/o		UM	Raion	Urban	Rural	
					Comune	Sate
1	Total localități	Nr	55	2	26	27
2	Localități ce beneficiază de servicii de canalizare	Nr	5	2	2	1
3	Total populație	Mii pers	70	15,9	39,9	14,2
4	Populație ce beneficiază de servicii de canalizare din rețeaua publică	Mii pers	8,226	8,2	0,024	0,002
		%	11,8	51,6	0,6	0,02

Analiza situației privind asigurarea populației cu sisteme centralizate de canalizare din punct de vedere al accesibilității și calității acestor servicii ne permite să facem următoarele concluzii:

1. Sistemele de canalizare existente sunt deteriorate și nu îndeplinesc cerințele legale privind funcționarea lor și a celor de protecție a mediului;
2. Locurile de deversare a apelor uzate neepurate sau epurate insuficient și fără dezinfectare pot deveni un focar de infecții și de poluare a mediului;
3. Nămolul provenit de la stațiile de epurare în cantități de peste 150tone/an va aduce la poluarea emisarului.
4. Populația utilizează, din lipsa sistemului de canalizare, haznale sau rezervoare de stocare a apelor uzate neetanșate, care aduc la poluarea apelor subterane de adâncime mică și în timp și a celor de adâncime mare (sonde arteziene).

Statistica sistemului de alimentare cu apă și canalizare a orașului Rîșcani ne arată că din 235,3 mii m³/an de apă dobândită numai 92,8 mii m³/an (sau 39,4%) sunt canalizate și trec prin stația de epurare.

2.4 Cadrul instituțional

Serviciile de alimentare cu apă și canalizare sunt de interes local și sunt organizate de autoritățile administrației publice locale competente.

Responsabilitățile înființării, administrării, gestionării și finanțării serviciilor de alimentare cu apă și canalizare revine, conform legislației în vigoare, autorităților administrației publice locale- consiliilor orașenești, comunale și consiliului raional Rîșcani. De competența acestora ține crearea serviciului de alimentare cu apă și servicii de canalizare, aprobarea tarifelor pentru serviciu și monitorizarea activității acestora.

În raionul Rîșcani funcționează 16 operatori în baza a două forme de organizare juridică: Întreprindere Municipală și Asociație Obștească. În 5 primării serviciul este prestat direct de

primărie. Formă de bază de organizare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare este cea de Întreprindere municipală, urmată de asociații obștești. Forma “secție pe lângă primărie” nu corespunde formelor de organizare stabilite în Codul Civil, cea ce poate aduce la divergențe privind atribuirea responsabilităților. În **Anexa 4** este lista tuturor operatorilor de apă din raionul Rîșcani.

Este necesar de menționat că cadrul instituțional al operatorilor serviciilor este la un nivel incipient de dezvoltare. Studiul efectuat a arătat că multe din documentele de reglementare a serviciului sunt lipsă sau nu sunt adaptate la specificul întreprinderii. Astfel este necesar de elaborat: Contractul de delegare a gestiunii serviciului de alimentare cu apă și canalizare, Regulamentul privind folosirea sistemelor comunale de alimentare cu apă și canalizare, Regulament privind recepționarea apelor uzate, eliberarea condițiilor tehnice și autorizațiilor de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localității (după caz).

2.5 Finanțarea sectorului

Conform Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului pe perioada 2009-2014 pe parcursul anilor 2009-2011 au prevăzut de însoțit în alimentare cu apă și canalizare a 13 localități în sumă de 18220 mii lei din care din bugetele locale 6308 mii lei și din resurse externe 11912 mii lei în localitățile Nihoreni – apeduct și canalizare, Braniște - apeduct, Șaptebani – apeduct, canalizare, Răcăria – apeduct, Horodiște – apeduct, Pîrjota – apeduct, fîntînă arteziană și canalizare , Alexandrești – apeduct și repararea sondelor, Rîșcani – canalizare, Corlăteni – apeduct, canalizare, Singureni – apeduct, Zăicani – apeduct, canalizare, Recea, apeduct, canalizare, or.Costești – apeduct, canalizare.

În realitate în ultimii 3 ani au fost construite și reparate rețele de alimentare cu apă și canalizare, construite fîntîni arteziene în 12 localități Nihoreni – rețele de apeduct și stația de epurare, Șaptebani – rețele de apeduct, și fîntîna arteziană, Răcăria – apeduct, Horodiște – apeduct, Pîrjota – apeduct și fîntîna arteziană, Rîșcani – apeduct, Hiliuți – fîntîna arteziană și apeduct, Corlăteni – apeduct, Recea – apeduct, orașul Costești – apeduct, Duruitoarea – apeduct, Borpsenii Noi – apeduct, Gălășeni – apeduct. În total a fost valorificată suma de 18 118,0 mii lei, din care din bugetele locale 3497,0 mii lei, bugetul de stat 1150,0 mii lei și resurse externe 1347,0 mii lei.

2.6 Planificarea în sector

Planificarea sectorului de alimentare cu apă și servicii de canalizare la moment nu este o prioritate a autorităților publice locale de nivelul I, această declarație fiind susținută de analiza documentelor de planificare a investițiilor în raionul Rîșcani. Chiar dacă unele din primăriile raionului au elaborat Strategia de dezvoltare socio-economică a localității, domeniul aprovizionare cu apă și canalizare este relatat superficial, fără direcții și soluții clare de implementare. Această afirmație este valabilă și pentru documentul strategic raional.

Planificarea la nivel de sector se face haotic. Fiecare primărie elaborează proiecte de execuție fără a avea un suport orientativ pentru dezvoltarea sectorului cel puțin la nivel de raion.

Lichidarea acestor neajunsuri cade în sarcina secției construcție, gospodărie comunală și drumuri.

La momentul efectuării studiului 4 localități (Sverdic, Petrușeni, Corlăteni și Aluniș) dispun de proiecte de execuție pentru rețele de apă, satele Petrușeni și Corlăteni – pentru

rețele de canalizare și stații de epurare. Primăria Costești dispune de un proiect de renovare a stației de epurare. Există proiectul branșamentului spre localitățile raionului Rîșcani la apeductul Soroca-Bălți. Documentele tehnice existente la moment în raionul Rîșcani permit valorificarea a 285 mln lei.

2.7 Analiza SWOT a sectorului

Studiul asupra situației de aprovizionare cu servicii de apă și canalizare în raionul Rîșcani scoate în evidență unele momente importante, listate în tabelul de mai jos:

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Implicarea consiliului raional în demararea unor proiecte de dezvoltare a sistemelor de apă; acest domeniu este considerat prioritar pentru administrația publică.	Grad scăzut de acces a populației , la serviciu de alimentare cu apă si in special la serviciu de canalizare;
Existența unei infrastructuri aferente alimentării cu apă și canalizare care acoperă o parte din localitățile raionului;	Existența unor parametri de calitate ai apei potabile neconforme cu normele in vigoare; raionul Rîșcani nu are surse proprii de apă potabilă.
Existența unei documentații tehnice premergătoare demarării unor proiecte de investiții;	Pierderi mari in rețeaua de transport și distribuție
	Infrastructură cu grad ridicat de uzură
	Nerespectarea legislației specifice privind gestionarea serviciului
	Lipsa unei strategii de dezvoltare a serviciului pe termen mediu și lung;
	Capacitatea scăzută a populației de a prelua costurile de utilizare și întreținere;
	Capacitate limitată a autorității locale de a cofinanța proiectele de investiții in domeniu;
	Slaba conștientizare a populației cu privire la necesitatea racordării la rețelele edilitare;
	Lipsa unui operator regional pentru gestionarea serviciului de apă și canalizare, necesar pentru o accesare mai eficientă a fondurilor și cu o credibilitate mai avansată față de donatorii externi.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Realizarea de parteneriat public/privat pentru clusterul „Nistru”	Imposibilitatea suportării contravalorii serviciilor de alimentare cu apă și canalizare datorită mijloacelor financiare foarte scăzute;

Existența unor documentații tehnice oferă posibilitatea demarării mai rapide a proiectelor de investiții	Imposibilitatea continuării cofinanțării unor proiecte poate duce la deteriorarea lucrărilor efectuate;
Posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura de apă potabilă, creșterea suportului financiar din partea donatorilor externi (BERD, BEI, Comisiile UE)	Poluarea apelor de suprafață și subterane prin depozitare necontrolată a deșeurilor menajere, dejecțiilor animaliere, folosirea foselor septice improvizate;
Posibilitatea implementării proiectelor de investiții prin FNDR;	Gradul ridicat de sărăcie poate face ca sistemele de alimentare cu apă și canalizare să fie ineficiente
Existența infrastructurii de apă și canalizare poate contribui la dezvoltarea unor activități economice productive, cu impact major asupra dezvoltării de ansamblu a raionului	Dificultăți de natură organizatorică și financiară determinate de procesul regionalizării. Întârzieri în aprobarea unor proiecte majore ;
Pentru clusterul „Pрут” este important dezvoltarea potențialului turistic;	Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate
Creșterea gradului de confort și sănătate al locuitorilor;	Dificultate în susținerea financiară a proiectelor de investiții ;
Reducerea poluării mediului și a riscului de îmbolnăvire a populației prin înființarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare;	
Acces la tehnologii noi pentru modernizarea și eficientizarea sistemelor de apă potabilă;	
Realizarea unui sistem regional de alimentare cu apă;	
Realizarea și implementarea unui Studiu de Fezabilitate privind alimentarea cu apă și canalizare	
Posibilitatea valorificării nămolului de la stația de epurare a apelor uzate	
Asistența tehnică executată de consorțumul GOPA în cadrul proiectului: ”Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” finanțat de GIZ	

III Direcțiile strategice de dezvoltare a sectorului de aprovizionare cu apă și canalizare

3.1 Criterii de prioritizare a localităților și cluster-izarea

Cluster-izarea privind aprovizionarea cu apă potabilă

Cluster-izarea presupune gruparea localităților în aglomerații justificate din punct de vedere al optimizării costurilor pentru furnizarea apei potabile. În raionul Rîșcani argumentul de bază care a stat la definirea cluster-elor este calitatea joasă a apei conform rezultatului inventarierii surselor de apă existentă. Inventarierea a arătat că calitatea apei în fântâni este foarte joasă pe întreg teritoriu al raionului. Apele subterane sunt poluate; ele conțin un nivel înalt de amoniac, substanțe solide în suspensie și fluor. Doar în trei localități (Reteni, Braniște, Avrameni) apa din fântâni (sursa) Braniște este de calitate bună. Dar volumul surselor de apă din aceste localități este insuficient pentru a asigura un grup mare de localități. Astfel, unica soluție pentru raion este să folosească apele de suprafață, atât din râul Prut cât și din Nistru, inclusiv prin intermediul apeductului Soroca-Bălți. Studiul privind gruparea surselor de apă și a serviciilor comunale de canalizare în Cahul și Rîșcani, elaborat în cadrul proiectului “Modernizarea serviciilor publice locale din Republica Moldova” a propus 2 cluster (Anexa 5) pentru Raionul Rîșcani. Clusterul 1 va asigura partea de vest a raionului (în jurul or. Costești) din râul Prut și Clusterul 2 va asigura partea de vest a raionului (or. Rîșcani și localitățile din jur) din apeductul Soroca-Bălți. Reieșind din rezultatele clasamentului, clusterul Costești are cel mai înalt grad (4.2 puncte vis-à-vis de 2.1 pentru clusterul Rîșcani).

Cluster-izarea privind aprovizionarea cu servicii de canalizare

Rețeaua de canalizare și stația de epurare a apei necesită o altă abordare decât cea de aprovizionare cu apă. Cu scopul de a dezvolta eficient rețeaua de canalizare, următoarele criterii urmează a fi luate în considerație:

- Aglomerațiile de localități trebuie să fie destul de mari pentru a putea suporta cheltuielile de operare a stației de epurare. În conformitate cu standardele europene un nivel suportabil al costurilor se obține începând cu aglomerații de cel puțin 2000 persoane;
- Sistemele de canalizare cu stații de pompare necesită costuri mari, astfel sistemele trebuie să fie construite luând în considerație posibilitatea de construcție a sistemelor gravitaționale;
- Este necesar de a identifica suprafețe potrivite pentru amplasarea stațiilor de epurare în locuri cu nivele joase, care să permită utilizarea sistemelor gravitaționale de canalizare.

Studiul efectuat în cadrul proiectului “Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” propune 6 cluster pentru serviciile de canalizare și epurare a apelor uzate (Anexa 6).

3.2 Soluții tehnice și tehnologice. Opțiuni de dezvoltare a sistemelor AAC. Investiții necesare.

Realizarea dezvoltării sistemelor de alimentare cu apă a raionului se planifică pe principii de management la nivel de bazine hidrografice ale râurilor Prut și Râut.

Strategia elaborată prevede alimentarea localităților cu apă potabilă din 2 surse: Aducțiunea Soroca – Bălți, (clusterul “Nistru”) prin construcția rețelelor de aducțiune Elizavetovca – Rîșcani și sursa de apă de suprafață a râului Prut (clusterul “Prut”) prin construcția Stației de tratare a apei în zona s.Văratice sau construcția aducțiunii Cupcin – Zăicani. Clusterul “Prut” va asigura alimentarea cu apă a următoarelor localități: or.Costești, Proscureni, Păscăuți, Duruitoarea Veche, Damașcani, Petrușeni, Mălăești, Gălășeni, Șaptebani, Hiliuți, Sturzeni, Alexandrești, Ivanești, Cucuieții Noi, Cucuieții Vechi, Horodiște, Zăicani, Varatic, Dumeni, Druța, Duruitoarea Nouă, Pociumbeni, Pocimbăuți, Pîrjota,

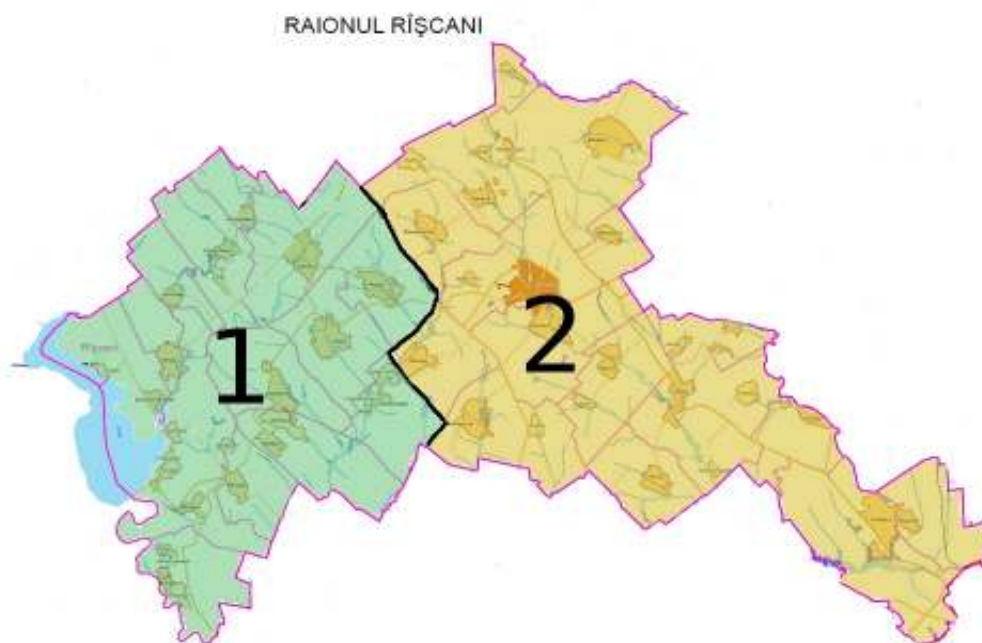
Clusterul “Nistru” va prevedea alimentarea cu apă din sursa “Aducțiunea Soroca – Bălți).

Dezvoltarea clusterului va permite asigurarea alimentării cu apă potabilă a localităților: or.Rîșcani, s-lor.Nihoreni, Corlăteni, Singureni, Grinăuți, Sverdiac, Ciobanovca, Răcăria, Recea, Slobozia Recea, Aluniș, Ciubara, Bulhac, Ceparia, Ramazan, Balanul Nou, Mihailenii Noi, Mihaileni, Borosenii Noi, Știubeni, Ușurei, Malinovscoie, Moșeni, Lupăria, Șumna, Vasileuți.

Pentru satele Braniște, Avrameni, Reteni, luînd în considerație că calitatea apei la sursă corespunde normativelor, se prevede o dezvoltare separată. Aceasta necesită de confirmat prin studii hidrologice privind rezervele surselor de apă existente.

Consiliile locale trebuie să asigure punerea în practică a unei gestiuni eficiente, performante și durabile, orientată asupra rezultatelor. În acest scop dezvoltarea instituțională a serviciului de aprovizionare cu apă și canalizare va fi efectuată în baza principiilor de cooperare intercomunitară.

Pentru furnizarea / prestarea unor servicii publice performante, rentabile din punct de vedere economico-financiar se propune dezvoltarea serviciului de aprovizionare cu apă și canalizare în două aglomerații: clusterul “Prut” și clusterul “Nistru”, așa cum se vede din harta de mai jos.

Alimentare cu apă. Clusterul „Prut”

Schema de alimentare cu apă a localităților din clusterul Prut se prevede din sursă de suprafață a râului Prut. Aceasta prevede selectarea terenului pentru amplasarea stației de tratare în zona lacului de acumulare Stîncă – Costești, de unde apa va fi transportată prin intermediul stațiilor de pompare și a conductei de aducțiune spre localitățile din componența clusterului „Prut”. Rețelele de aducțiune se vor împărți în două zone de presiune care funcționează în serie.

Prima zonă de presiune cuprinde traseul conductei de aducțiune r. Prut –ramificația spre satele Varatic – Pocimbauti

A doua zonă de presiune cuprinde traseul conductei de aducțiune r.Prut – Zăicani, Alexandrești.

Pentru clusterul Prut situația privind necesarul fizic de investiții în infrastructură este de 303 km de rețele din intravilanul localităților, 73,5 km de rețele de aducțiune, 8 stații de pompare, rezervoare de apă și castele(turnuri) de apă, și o stație de tratare a apei de suprafață. O altă variantă prevede utilizarea capacităților de producere a apei de la stația de tratare a apei a orașului Edineț. Oportunitatea acestei scheme de alimentare cu apă va fi studiată în cadrul unui studiu de fezabilitate.

Alimentarea cu apă. Clusterul „Nistru”

Pentru clusterul Nistru necesarul de investiții este de 343,4km de rețele din intravilanul localităților, 44,34km de conducte de aducțiune, 2 rezervoare de apă potabilă (RAP) cu un volum de a câte 2000m³ cu stație de clorinare cu o productivitate de 2kg de clor pe oră. Această schemă de alimentare cu apă este justificată prin proiectul de execuție elaborat de institutul „ACVAPROIECT” în anul 2008. Cerea de apă indicată în calculile din proiect, pentru tranșa I, care include alimentarea cu apă a orașului Rîșcani și a satului Nihoreni, este estimată la nivelul de 1227m³/zi. Proiectul nu prevede executarea ramificărilor pentru asigurarea cu apă a localităților din clusterul „Nistru” și nu prevede executarea rețelelor de alimentare cu apă în intravilanul localităților.

Sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate

Este destul de deficil de a previziona o dezvoltare a sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate în condițiile unui deficit de capacități financiare. În același timp este necesar de eficientiza utilizarea resurselor financiare destinate construcției sistemelor de canalizare prin stabilirea unor priorități la nivel de raion și selectarea spre implementare a unor tehnologii care ar respecta relația cost-calitate. Una din modalități de rezolvare este cerința de a petrece licitația pentru construcția sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare după modelul “fidecul galben” sau în conformitate cu prevederile modelului “Sub cheie”. Aceasta va permite creșterea responsabilității părților implicate și va impune respectarea relației cost-calitate.

Canalizarea și epurarea apelor uzate în clusterul „Prut”

Dezvoltarea sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate va prevedea utilizarea schemei pe bazine hidrografice a râurilor mici din teritoriul raionului. În acest sens se propune formarea a 5 clustere pentru realizarea serviciilor de canalizare și epurare a apelor uzate. Datele privind localitățile care sunt în componența acestor clustere sunt redată în anexa 6. În general aceste scheme prevăd următoarele:

1. Studiul de oportunitate în cadrul fiecărei localități cu scopul de a determina cererea populației privind serviciile de canalizare;

2. Trasarea conductelor de canalizare din interiorul localității;
3. Trasarea conductelor colectoare dintre localități și a stațiilor de pompare după caz;
4. Selectarea terenului pentru amplasarea stației de epurare și selectarea tehnologiei optime.

Canalizarea și epurarea apelor uzate în clusterul „Nistru”

Schema optimă pentru dezvoltare a sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate din clusterul „Rîșcani” ar fi de colectare a acestor ape din localitățile componente și transportarea lor spre epurare la stația din orașul Bălți. Eficiența acestei scheme poate fi afirmată în cadrul unui studiu de oportunitate. Schema prevede reabilitarea stației orășenești din Rîșcani și transportarea apelor uzate spre epurare din localitățile limitrofe. Localitățile din periferia orașului Bălți vor transporta apele în sistemul de canalizare a orașului Bălți.

Alte localități vor prevedea construcția stațiilor de epurare pentru un grup de sate sau organizarea transportării apelor uzate cu automobile specializate la alte stații apropiate.

Evaluarea necesarului de investiții

Necesarul de investiții aferent infrastructurii tehnico-edilitare a unității administrativ-teritoriale se fundamentează prin studii de fezabilitate, elaborate și aprobate potrivit legii de către Consiliul local în subordinea/coordonarea căruia funcționează serviciile de alimentare cu apă și canalizare.

Stabilirea necesarului de investiții trebuie să cuprindă următoarele etape:

- analiza situației existente a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare și a necesităților obiective ale comunităților locale;
- elaborarea și aprobarea unor strategii proprii, locale, privind dezvoltarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare;
- identificarea obiectivelor de investiții necesare la nivelul fiecărei comunități locale;
- prioritizarea obiectivelor de investiții;
- identificarea resurselor - umane, materiale și financiare - necesare pentru realizarea proiectelor;

Evaluarea necesarului de investiții pentru alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apei uzate, perioada 2012-2025

Problematica dezvoltării sistemului de alimentare cu apă și canalizare în raionul Rîșcani este legată de o zonă de operare care include orașul Costești și 26 de localități rurale (clusterul « Prut ») pentru teritoriul amplasat în bazinul hidrografic al râului Prut și o zonă de operare care include orașul Rîșcani și 23 de localități rurale (clusterul « Nistru ») pentru teritoriul amplasat în bazinul hidrografic al râului Răut/Nistru.

Clusterul « Prut » este prevăzut să fie deservit de un operator de servicii și are ca sursă de apă brută : sursa de apă a râului Prut (lacul de acumulare Costești – Stînca) caracterizată ca având apă suficientă și conformă din punct de vedere calitativ.

Clusterul « Nistru » se prevede să aibă un management privat, în cadrul unui parteneriat public – privat.

Se are în vedere ca pe termen mediu și lung să se asigure realizarea de proiecte de investiții care să asigure realizarea Țintelor stabilite pentru conformarea cu Directivele europene și cu planurile și strategiile locale /raionale/regionale și naționale. Pentru calculul necesarului de investiții sunt propuși indicatorii – Țintă privind dezvoltarea serviciilor de alimentare cu apă și

canalizare, corelați cu Indicatorii stabiliți prin Ordinul comun al Ministerului Mediului și Ministerul Sănătății întru îndeplinirea Protocolului Apa și Sănătatea.

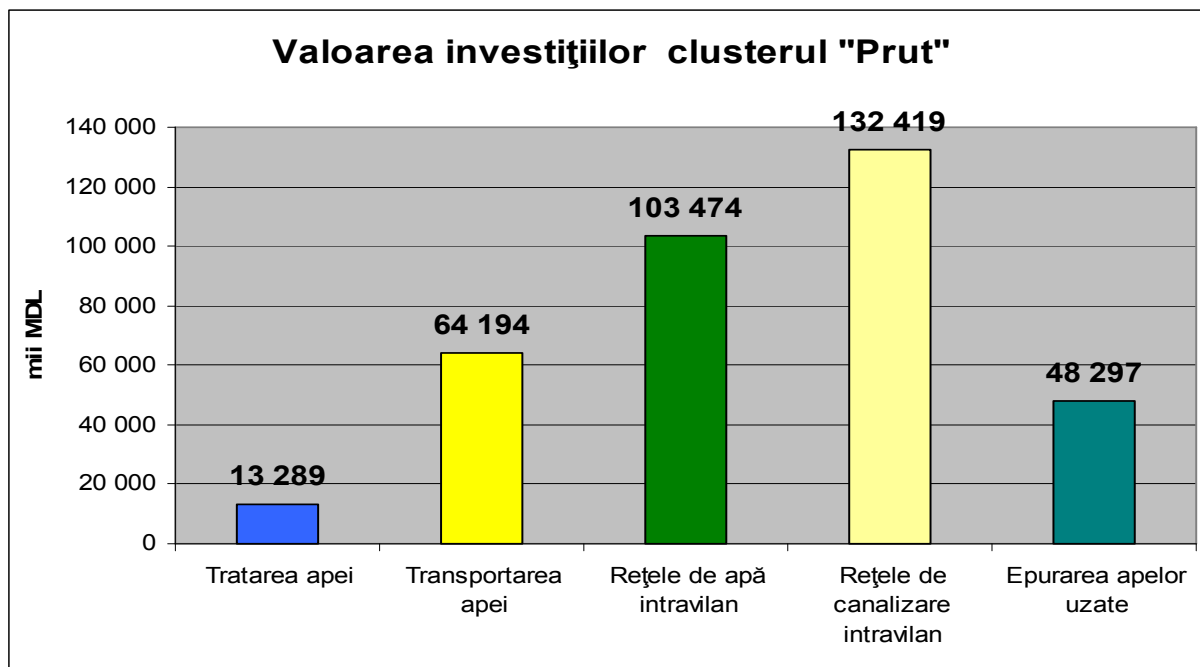
Din punct de vedere strategic, luând în considerație calitatea necorespunzătoare a apelor subterane de adâncime, se urmărește pentru raionul Rîșcani aplicarea alternativei privind implementarea în mod prioritar în primă fază , a unor proiecte investiționale prin care să se asigure și să se îmbunătățească sistemul de alimentare cu apă existent prin reabilitarea și modernizarea acestuia și extinderea lui în intravilanul localităților, urmând ca în faza a doua să se realizeze proiecte de extindere regională a sistemului pentru a asigura accesul populației din clusterelor Prut și Nistru la apă potabilă.

De aceea, principala investiție pentru orașele Rîșcani și Costești va fi orientată spre reabilitarea sistemului existent, luând imediat măsurile necesare (măsurile necesare pentru menținerea în funcțiune a instalațiilor până la sfârșitul duratei de viață) și un program pe termen lung de înlocuire și modernizare (înlocuirea progresivă a părților vechi ale rețelei și facilități care să atingă finalul duratei de funcționare, protejarea resurselor de apă).

O altă parte a investiției va acoperi extinderea rețelei existente în hotarele intravilanului orașelor pentru asigurarea accesului a întregii populații la sistemul public de apă și de canalizare.

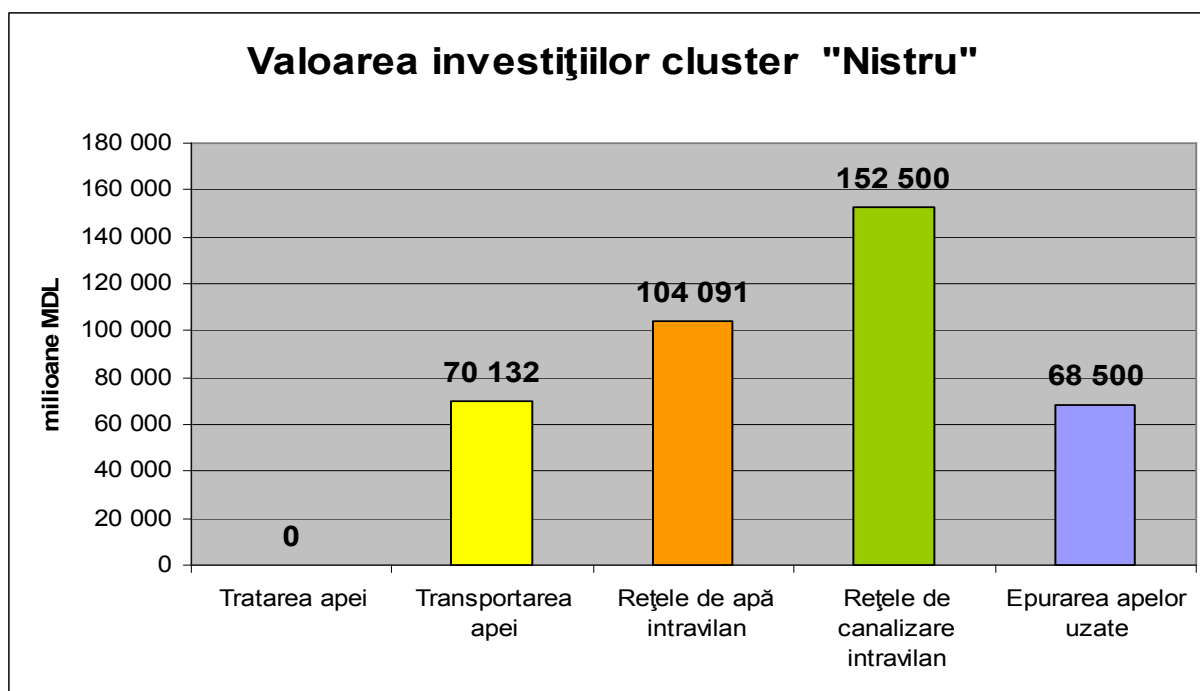
Investițiile generale necesare pentru extinderea și reabilitarea a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare a clusterului Prut, pe termen mediu și lung, conform studiului de oportunitate, pot fi rezumate după cum urmează:

Necesarul de investiții pentru dezvoltarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare în clusterul „Prut”

Total necesarul de investiții pentru clusterul „Prut” se estimează aproximativ la **316,6 mil lei**.

Necesarul de investiții pentru dezvoltarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare în clusterul „Nistru”.

Totalul necesarului de investiții pentru clusterul „Nistru” se estimează cu la **395,3 mil lei**.

3.3 Obiective și priorități în dezvoltarea sectorului

Viziunea raionului Rîșcani este de a asigura condiții de acces la servicii accesibile și suportabile de aprovizionare cu apă și sanitație pentru toată populația, agenții economici din raion. Raionul va proteja sursele de apă potabilă și va reduce impactul negativ asupra mediului prin îmbunătățirea facilităților de colectare și tratare a apelor reziduale.

Pe **termen lung** ne propunem următorul obiectiv: de a îmbunătăți condițiile de trai și de a reduce disparitățile de dezvoltare între mediul urban și rural prin îmbunătățirea serviciului de aprovizionare cu apă și de a reduce impactul negativ asupra mediului prin îmbunătățirea sistemului de colectare și epurare a apelor uzate.

Priorități în dezvoltarea sectorului

Prioritizarea necesităților de investiții în raion s-a făcut cu scopul de a face o clasificare a localităților reieșind din nivelul de urgență a necesităților acestora și de a combina această clasificare cu principiul de eficientizare, regionalizare a serviciului AAC pentru a stabili unde trebuie de plasat mai întâi investițiile. Metoda de prioritzare reflectă atât prioritățile naționale în sector, cât și cele locale, la nivel de raion. Astfel, o metodă de combinare a acestor priorități a fost identificată și aplicată.

Reieșind din documentele de politici publice naționale, au fost luate în considerație următoarele priorități la nivel de țară:

- Reducerea morbidității cauzate de apă;
- Extinderea serviciilor de aprovizionare centralizată cu apă a populației;
- Asigurarea neîntreruptă a furnizării ape către populație;
- Extinderea serviciilor de sanitație și reducerea poluării ;
- Stoparea deteriorării infrastructurii existente;

- Acces îmbunătățit la serviciile de apă și sanitație pentru instituțiile școlare și preșcolare.

Prioritățile locale au fost identificate în mod participativ. Participanții la masa rotundă nr.2 au propus mai multe priorități locale, ca, fiind unite în 6 grupuri după criterii de similaritate. La masa rotundă nr.3 s-a utilizat un sistem de ponderare care a permis să se reducă prioritățile locale la un număr de 4 și să se efectueze clasificarea lor în funcție de importanță:

- Îmbunătățirea calității serviciilor existente
- Îmbunătățirea condițiilor de trai în localitățile defavorizate
- Îmbunătățirea accesului la servii AAC pentru instituțiile publice (cu excepția școlilor, școlile fiind o prioritate națională)
- Extinderea infrastructurii existente

În **Anexa 7** sunt prezentate prioritățile naționale și locale cu informații despre criteriile fiecărei priorități și indicatorii utilizați.

Obiectivele pe termen mediu

Obiectivele pe termen mediu au fost divizate în 4 compartimente, care reflect principalele direcții de dezvoltare în acest sector:

1. Îmbunătățirea managementului serviciului AAC;
2. Informarea și conștientizarea populației;
3. Îmbunătățirea infrastructurii existente;
4. Dezvoltarea sistemelor noi regionale de AAC;

Pentru fiecare compartiment au fost stabilite următoarele obiective:

1. Îmbunătățirea managementului serviciului AAC

- 1.1. Dezvoltarea capacităților locale pentru asigurarea unui nivel înalt de management al serviciului;
- 1.2. Dezvoltarea capacităților locale pentru aplicarea cooperării intercomunitare în prestarea serviciului AAC;
- 1.3. De a spori potențialul investițional al autorităților publice locale și al operatorilor serviciului AAC;
- 1.4. De a îmbunătăți serviciile existente prin dezvoltarea capacităților operatorilor de AAC;

2. Informarea și conștientizarea populației

- 2.1. Sporirea nivelului de transparență în serviciile AAC;
- 2.2. Ridicarea nivelului de conștientizare și responsabilitate a consumatorilor;

3. Îmbunătățirea infrastructurii existente

- 3.1. Identificarea și pregătirea ideilor de proiecte pentru îmbunătățirea infrastructurii existente;
- 3.2. Reducerea pierderilor de apă în rețele din Rîșcani și Costești

4. Dezvoltarea sistemelor noi regionale de AAC

- 4.1. Pregătirea proiectelor investiționale pentru 2 clustere formate pe principia de cooperare intercomunitară;
- 4.2. Creșterea nivelului de accesibilitate a populației la sursă sigură de apă potabilă din resursele acvatice de suprafață (Nistru și Prut) prin extinderea rețelelor de conducte subterane

Indicatorii – țintă pe termen mediu și lung stabiliți în conformitate cu Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului

	UM	Situația la zi	2015	2017	2025
Rata de acces a populației la sisteme îmbunătățite de alimentare cu apă potabilă:					
Populație urbană	%	79,5	83,5	88,5	> 95
Populație rurală	%	25,6	35,0	40,0	> 65
Rata de acces a populației la sisteme îmbunătățite de sanitație					
Populație urbană	%	49,35	55,5	60,0	> 75
Populație rurală	%	0	3,0	10,0	> 35

3.4 Măsuri pentru atingerea obiectivelor

Pentru atingerea obiectivelor sunt propuse 3 grupuri de măsuri:

- **Acțiuni investiționale**, necesare pentru atingerea obiectivelor trasate. În acest grup sunt incluse activități de pregătire a documentelor pentru proiectele investiționale din clusterelor planificate.

Pentru clusterul “Pрут” este necesar de început cu elaborarea studiului de fezabilitate, care să definească mai clar opțiunea optimă de conectare la sursa de apă potabilă și valoarea concretă a investițiilor. De asemenea să identifice ordinea de elaborare și implementare a proiectelor investiționale, luând în calcul prioritizarea necesităților localităților descrisă în anexa nr.XX.

Pentru clusterul “Nistru” este important de monitorizat dezvoltarea proiectului Sprpca-Bălți și de pregătit documentația tehnică pentru rețelele interioare din localitățile care fac parte din această aglomerație.

- Un grup important de activități, numite **activități de pregătire** (activități neinvestiționale) includ acoperirea necesităților ce țin de îmbunătățirea managementului serviciului, informarea și conștientizarea populației.

Aceste activități trebuie să contribuie la crearea unui mediu propice dezvoltării sistemelor de ACC pe întreg raionul. În primul rând autoritățile publice locale au nevoie de capacități suplimentare pentru a realiza proiecte investiționale de valoare mare, de asemenea asigurarea unui management regional al serviciului presupune existența cunoștințelor suplimentare în domeniul cooperării intercomunitare, managementului în comun al serviciului AAC. La acest capitol autoritățile publice locale au nevoie și de susținerea statului în reglementarea clară a cooperării intercomunitare.

- Al treilea grup conține **intervenții urgente** care să îmbunătățească infrastructura existentă de AAC.

Starea deplorabilă și pierderile mari în sistemele de apă, în special în orașele Costești și Rîșcani, pot împiedica realizarea eficientă a proiectelor investiționale. În acest grup de măsuri se propun activități de identificare a problemelor majore, de modernizare a infrastructurii existente, de dotare cu echipamentul și utilajul necesar.

Măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor sunt indicate în (**Anexa 8**).

3.5 Monitorizare și evaluare

Monitorizarea adecvată a realizării planurilor propuse este o condiție esențială a calității de punere în aplicare a acestora. Se propun acțiuni de monitorizarea a întregului proces de implementare a SDSE, componenta aprovizionare cu apă și servicii de canalizare.

Aceasta se va realiza prin discutarea la anumite perioade a procesului de implementare de către persoanele responsabile. Rolul de monitor îi revine Consiliului Raional, care prin instituțiile sale va urmări și va lua măsuri de redresare atunci când e cazul, pentru a anticipa problemele și a reduce riscul de a suporta costuri suplimentare. Acesta are drept scop îmbunătățirea eficienței și eficacității procesului de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare.

Procesul de monitorizare va presupune colectarea și analiza sistematică a informațiilor necesare pentru urmărirea progresului. Evaluarea este compararea impactului real al proiectului vis-à-vis de planurile inițiale: ce s-a stabilit să se realizeze, la ce nivel s-a realizat și modul în care s-a produs procesul. Evaluarea va lua în considerație criteriile de eficacitate, de implicare a actorilor responsabili, de transparență a procesului).

Următoarea procedură va fi aplicată pentru monitorizarea componentei AAC din Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului:

1. Responsabil de monitorizarea SDSE va fi Secția de Economie a Consiliului Raional, care va colecta date lunar despre progresele înregistrate. Grupul de lucru creat pentru elaborarea strategiei se va întruni în ședințe lunare;
2. În fiecare an, în luna iunie Secția Economie va pregăti un raport de monitorizare. Raportul va conține constatări referitor la realizarea fiecărei activități din Planul de acțiuni (**Anexa 8**). Raportul de monitorizare va indica nivelul de realizare a acțiunii, termenii de realizare, cheltuieli, rezultatele atinse. Vor fi descrise devierile de la planul de acțiuni și propunerile de ajustare și corectare. Formularul care va fi utilizat de Secția Economie este prezentat în **Anexa 9**
3. Grupul Local de Lucru, în baza raportului de monitorizare, va propune soluții de actualizare a SDSE, component AAC.
4. Consiliul Raional Rîșcani va audia raportul de monitorizare și va decide asupra actualizării Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică, anual.

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL RÎȘCANI
**PREȘEDINTELE
RAIONULUI RÎȘCANI**

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
РЫШКАНСКИЙ РАЙОННЫЙ СОВЕТ
**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
РЫШКАНСКОГО РАЙОНА**

DISPOZIȚIE
Or. Rîșcani

Nr. 87

„ 14 ” iulie 2011

***Cu privire la constituirea Grupului de lucru
pentru Actualizarea Strategiei de Dezvoltare
Socio-Economică a raionului Rîșcani,
componenta Aprovizionare cu apă și canalizare.***

În scopul demarării procesului de actualizare a strategiei socio-economice a raionului Roșcani pentru perioada 2009-2014, aprobată de Consiliul raional Rîșcani prin Decizia nr.03/01 din 29 aprilie 2010, cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) care acordă asistență tehnică prin intermediul proiectului “Modernizarea serviciile publice locale în Republica Moldova”(MSPL), la actualizarea Strategiei Socio-Economice la capitolul Apă și Canalizare în raionului Rîșcani și aplicarea testării pilot a metodologiei de prioritizare a investițiilor în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare în comunitățile rurale din Moldova.

Dispun:

A constitui Grupului de lucru pentru actualizarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Rîșcani, componenta Aprovizionare cu apă și canalizare on următoarea componență:

Alexandru Cheptănaru - vicepreședinte al raionului, președinte al grupului
Igor Frecăuțan - șef al Secției Economie
Ion Costețchi - șef al Secției Construcție, Gospodărie Comunală și Drumuri
Cezar Salagor - șef al Secției Administrație Publică
Viorel Dandara - șef al Direcției Generale Învățământ, Tineret și Sport
Galina Tăbîrță - șef al Direcției Generale Finanțe
Mariana Turea- șef al Secției Asistență Socială și Protecție a Familiei
Denis Țurcanu – Centrul de Resurse și Asigurare a Durabilității Investițiilor
Vasile Grozavu – Inspector- Șef al Inspecția Ecologică Rîșcani
Virgil Manole – Medic-Șef sanitar de stat, Centrul de Sănătate Publică Rîșcani
Alexei Sîrbu – Inginer-Șef, ÎM “Apă-Canal Rîșcani”
Aurora Serediuc – Asociația Obștească “BAȘTINA”
Aliona Cechină – Asociația Obștească “Generația Viitorului”

Președinte

Ion P AREA

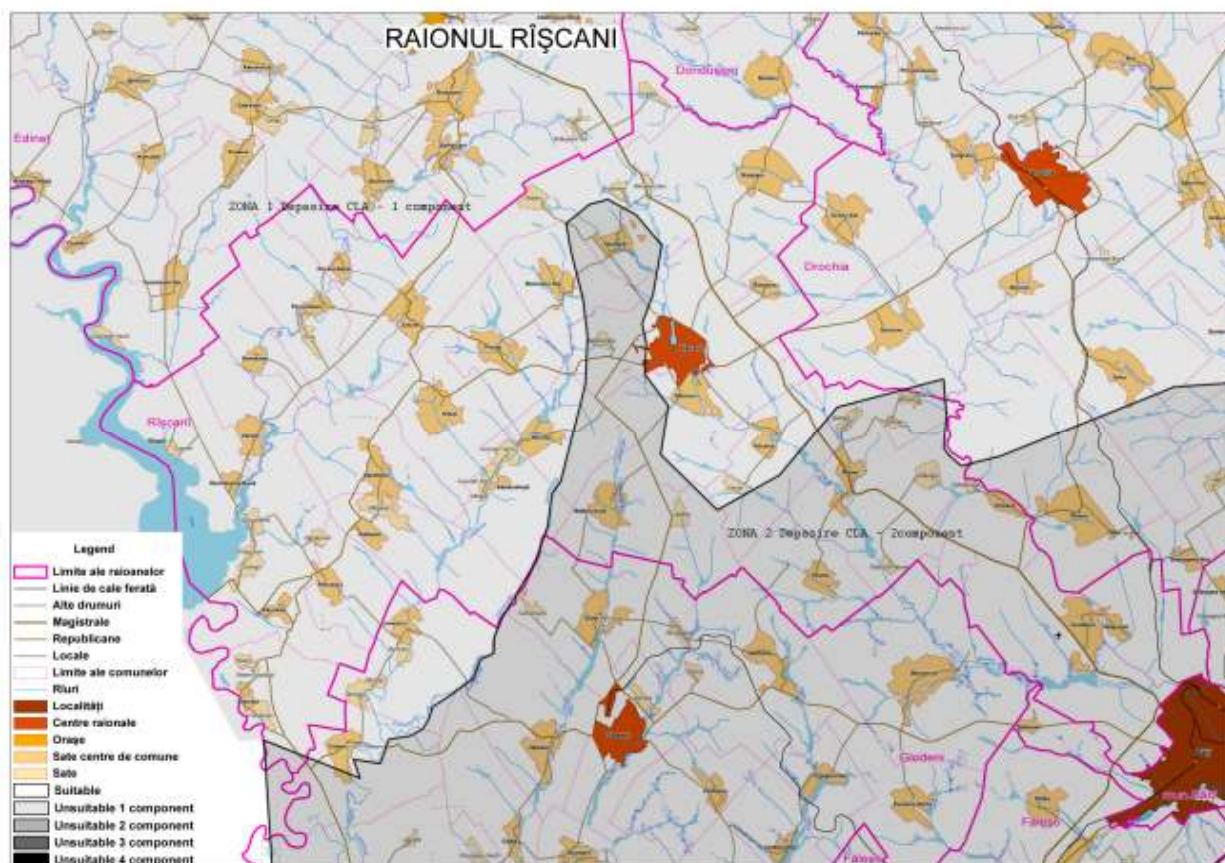
Cadrul legal al serviciului de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare

Activitatea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare sunt reglementate de următoarele legi, hotărâri de guvern și acte normative:

- Codul apelor, nr 1532-XII din 22 iunie 1993;(se înlocuiește cu legea apelor din 2012
- Legea nr.1515-XII din 16 iunie 1993 cu privire la protecția mediului;
- Legea nr.272-XIV din 10 februarie 199 cu privire la apa potabilă;
- Legea nr.1402-XV din 26 octombrie 2002 cu privire la serviciile publice de gospodărie comunală;
- Legea nr.803-XIV din 11.02.2000 privind securitatea industrială la obiectele industriale periculoase;
- Legea nr. 440-XIII din 27 aprilie 1995 cu privire la zonele și fișile de protecție a apelor, râurilor și bazinelor de apă;
- Legea nr.1513-XII din 16 iunie 1993 cu privire la asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației;
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1076 din 16 noiembrie 2010 „Cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale;
- Hotărârea Guvernului nr.619 din 16.08.94 „Despre reglementarea relațiilor din domeniul gospodăriei apelor și folosirea rațională a resurselor de apă în Republica Moldova”;
- Hotărârea Guvernului nr.934 din 15.08.2007 cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate”
- Regulamentul –cadru privind folosirea sistemelor comunale de alimentare cu apă și canalizare. Aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.656 din 27 mai 2002;
- Regulament igienic. Protecția bazinelor de apă contra poluării;
- Regulament igienic. Cerințe privind proiectarea, construcția și exploatarea apeductelor de apă potabilă, aprobate de Consiliul de expertiză a Ministerului sănătății Republicii Moldova, Proces-verbal nr.5 din 31.10.1995;
- Regulamentul privind exploatarea tehnică a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare. Ordin nr.6 din 24.01.2006 ADR.
- Metodica elaborării normativelor de consum tehnologic al apei la întreprinderile prestatoare de servicii alimentare cu apă și canalizări a Republicii Moldova. Aprobate de MDT, C și GC al RM cu ordinul nr. 163 din 27.10.1999;
- Instrucțiuni privind evidența surselor de alimentare cu apă pentru stingerea incendiilor și supravegherea după starea lor pe teritoriul RM. Aprobate de DCșiDT al RM cu ordinal nr. 25 din 28.04.2004;
- Regulament-Cadru privind recepționarea apelor uzate , eliberarea condițiilor tehnice și autorizațiilor de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localităților. Ordinul nr.40 din 18.02.2005 al Departamentului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului.

Regulamentul securității tehnice la exploatarea gospodăriei apeduct și canalizare. Aprobate de MGC și L cu ordinul nr.69 din 11 martie 1990.

Harta calității apei în raionul Rîșcani

Lista operatorilor AAC în raionul Rîșcani

Clusterul “Nistru”

Categoria serviciului comunitar de utilitate publică	Denumirea operatorului de serviciu	Localizare	Forma de organizare
Alimentare cu apă, canalizare, salubritate	Î.M. “Gospodăria Comunală”	Or.Rîșcani	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M.”ComunService”	s.Nihoreni	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M.”Serv-Com”	s.Corlăteni	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M. “Prim-Service”	s.Malinovscoie	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M. “Prim-Service”	s.Răcăria	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M. Mihaileni Service	s.Mihaileni	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	A.O. Asociația Utilizatorilor de Apă	s.Recea	Asociație obștească
Alimentare cu apă	Secție pe lângă primărie	s.Boroseni	
Alimentare cu apă	Secție pe lângă primărie	s.Vasileuți	

Clusterul “Prut”

Categoria serviciului comunitar de utilitate publică	Denumirea operatorului de serviciu	Localizare	Forma de organizare
Alimentare cu apă, canalizare, salubritate	Î.M. “Apă Canal”	Or.Costești	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M. “Apă Canal”	s.Braniște	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M.”Spirevlad-service”	s.Horodiște	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M. “Moara Ladului”	s.Zăicani	Întreprindere

			municipală
Alimentare cu apă	Î.M. "Apă Canal"	s.Sturzeni	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M."Pro Varatic"	s.Varatic	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	Î.M."Duruitoarea Nouă"	s.Duruitoarea Nouă	Întreprindere municipală
Alimentare cu apă	A.O. Ciuguraș	s.Pocimbăuți	Asociație obștească
Alimentare cu apă	A.O. Izvoraș	s.Hiliuți	Asociație obștească
Alimentare cu apă	Secție pe lângă primărie	s.Pîrjota	
Alimentare cu apă	Secție pe lângă primărie	s.Pociumbeni	
Alimentare cu apă	Secție pe lângă primărie	s.Petrușeni	

Anexa 5. Componenta clusterelor pentru aprovizionarea cu apă

Cluster 1, Aprovizionarea cu apă

No	Localități
1	Alexandresti
2	Avrameni
3	Braniste
4	Costesti
5	CucuietiiNoi
6	CucuietiiVechi
7	Damascani
8	Druta
9	Dumeni
10	DuruitoareaNoua
11	DuruitoareaVeche
12	Galaseni
13	Hiliuti
14	Horodiste
15	Ivanesti
16	Malaiesti
17	Pascauti
18	Petruseni
19	Pirjota
20	Pociumbauti
21	Pociumbeni
22	Proscureni
23	Reteni
24	Reteni-Vasileuti
25	Saptebani
26	Varatic
27	Zaicani

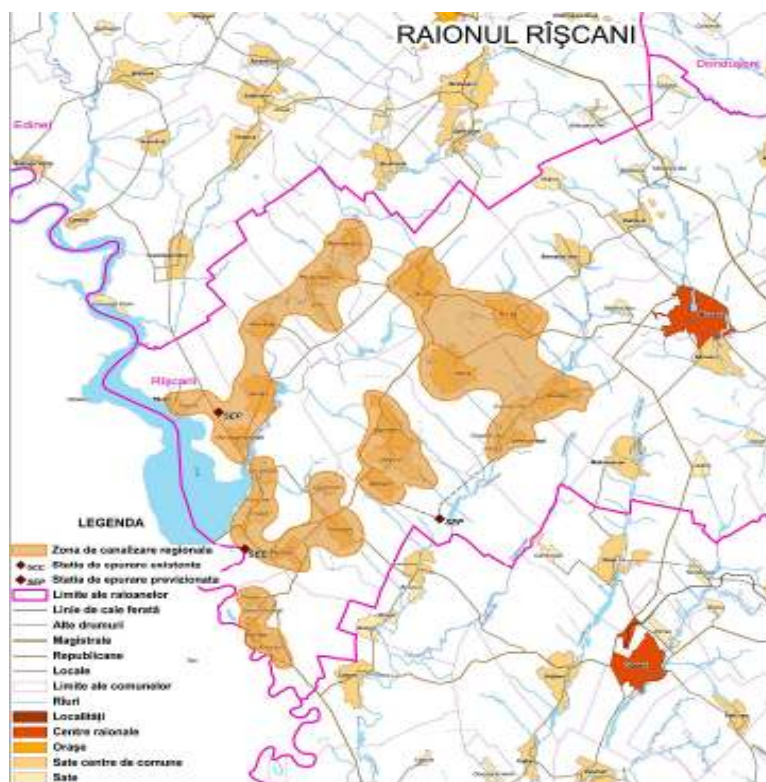
Cluster 2 Aprovizionarea cu apă

No	Localități
1	Alunis
2	BalanulNou
3	BoroseniiNoi
4	Bulhac
5	Ceparia
6	Ciubara
7	Corlateni
8	Grinauti
9	Luparia
10	Malinovscoe
11	Mihaileni
12	MihaileniiNoi
13	Moseni
14	Nihoreni
15	Racaria
16	Ramazani
17	Recea
18	Riscani
19	Singureni
20	SloboziaRecea
21	Stiubeieni
22	Sturzeni
23	Sumna
24	Sverdiac
25	Usurei
26	Vasileuti

Anexa 6 Componenta clusterelor pentru servicii de canalizare

	Cluster 1
	or.Costesti
	Proscureni
	Pascauti
	Damascani
	Duruitoarea Veche
	Cluster 2
	Zăicani
	Pîrjota
	Hiliuți
	Sturzeni
	Alexandresti
	Cucuietii Noi
	Cucuietii Vechi
	Ivanesti
	Cluster 3
	Saptebani
	Galaseni
	Malaiesti
	Petrușeni

	Cluster 4
	Pociumbeni
	Pociumbauti
	Druta
	Duruitoarea Noua
	Dumeni
	Văratice
	Horodiște
	Cluster 5
	Reteni
	Reteni Vasiliuți
	Braniște
	Avrameni

Prioritățile naționale, criterii și indicatori

Prioritate	De a reduce nivelul îmbolnăvirii cauzate de apă.
Criteriile propuse	Se acordă prioritate localităților cu cea mai mare pondere a fântânilor arteziene în care calitatea apei nu corespunde standardelor GOST cu privire la “apa potabilă”
Indicatori	<p>Numărul fântânilor (inclusiv arteziene) și izvoarelor în localitățile în care calitatea apei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nu corespunde la 3 sau mai mulți indici conform standardelor de “apă potabilă”: 1 punct pentru la 10% din fântâni/izvoare • Nu corespunde la 2 indici: un punct la fiecare 20% • Nu corespunde la 1 indice: un punct la fiecare 30% <p>Exemplu: sunt 30 de fântâni în localitate, 25% din ele nu corespund la 3 sau mai mulți indici conform standardelor de “apă potabilă” GOST, 25% din ele nu corespund la 2 indici și restul nu corespund la 1 indice. Localitatea va primi 5.4 puncte ($25\%/10\% + 25\%/20\% + 50\%/30\%$) pentru ai determina prioritatea.</p> <p>Numărul maximal de puncte: 10 (când toate fântânele nu corespund la 3 sau mai mulți indici).</p>

Prioritate	A crește numărul populației asigurate cu apă prin apeduct.
Criteriile propuse	Este dat prioritate localităților cu cea mai mica pondere a populației conectate la apeduct.
Indicatori	<p>Rețea de aprovizionare cu apă în localitate fără apeduct: 10</p> <p>Existența rețelei de apă prin apeduct în localitate, localitatea primește 1 punct mai puțin pentru fiecare 10% din acoperirea localității cu apeduct. Acoperirea cu apeduct este calculată din numărul de gospodării conectate la apeduct împărțit la numărul total de gospodării din localitate.</p> <p>Exemplu: o localitate cu 400 de gospodării are o acoperire cu apeduct la 100 de gospodării. Astfel, localitatea primește 7.5 puncte ($10 - 10 \cdot 100/400$)</p>

Prioritate	De a asigura cu apă potabilă 24 de ore din
Criteriile propuse	Este dat prioritate localităților în care aprovizionarea cu apă potabilă are loc cu întreruperi.
Indicatori	<p>Numărul de zile pe an când aprovizionarea cu apă a fost întreruptă:</p> <p>Mai puțin de 5 zile: 0 puncte</p> <p>5-9 zile: 2 puncte</p> <p>10-19 zile: 4 puncte</p> <p>20-29 zile: 6 puncte</p>

	30-39 zile: 8 puncte 40 și mai multe zile: 10 puncte
--	---

Prioritate	De a crește acoperirea cu sistem sanitar
Criteriile propuse	Este dat prioritate localităților unde nu există sistem sanitar sau cu cel mai mic nivel de acoperire cu sistem sanitar.
Indicatori	Existența sistemului sanitar și acoperirea lui în localitate: Dacă sistemul de canalizare există și acoperirea sa este > 90% din gospodării: 0 puncte Dacă sistemul de canalizare există și acoperirea sa este > 75% din gospodării: 2 puncte Dacă sistemul de canalizare există și acoperirea sa este < 75% din gospodării din localitate cu populație mai mică de 2000 persoane: 4 puncte Dacă sistemul de canalizare există și acoperirea sa este < 75% din gospodării din localitate cu populație mai mică de 2000 persoane: 6 puncte Dacă nu există sistem de canalizare în localitate cu populație mai mică de 2000 persoane: 8 puncte Dacă nu există sistem de canalizare în localitate cu populație mai mare de 2000 persoane: 10 puncte

Prioritate	De a opri deteriorarea sistemului de aprovizionare cu apă și cel sanitar.
Criteriile propuse	Este dat prioritate localităților unde sistemul de aprovizionare cu apă și cel sanitar este degradat.
Indicatori	Sistemul de aprovizionare cu apă și cel sanitar din localitate: Nu există infrastructură: 0 puncte 1 punct pentru fiecare 10% din apeduct construit mai devreme de 1995. Ponderea apeductelor construite înainte de 1995 este calculată ca suma lungimii rețelei de apeduct construită înainte de 1995 plus lungimea totală a rețelei de apeduct din localitate.

Prioritate	De a îmbunătăți accesul (pre-)școlarilor la sistemul de aprovizionare cu apă și sanitar îmbunătățit.
Indicatori	Școlile din localitate: Dacă școala din localitate nu are sistem de aprovizionare cu apă și sanitar: 10 puncte Dacă școala din localitate are sistem de aprovizionare cu apă dar nu are sistem sanitar(ori are sistem sanitar dar nu are sistem de aprovizionare cu apă): 5 puncte Dacă în localitate nu există școală sau școala are sistem de aprovizionare cu apă și sanitar: 0 puncte

Tabelul-1. Prioritățile locale pentru Raionul Râșcani

Prioritate	De a îmbunătăți sistemul existent de
Criteriile propuse	Este dat prioritate localităților care au experiență în îmbunătățirea serviciilor Apă-Canal (furnizorii de servicii de canalizare și aprovizionare cu apă)
Indicatori	Numărul de acțiuni întreprinse de Apă-Canal sau APL: Cooperare dintre localități și furnizori de servicii: 2 puncte Reguli de organizare și funcționare a serviciilor: 1 punct Contract de prestări de servicii cu APL de nivelul 1: 1 punct Fișa de post: 1 punct Siguranță internă și serviciu de prevenire : 1 punct Termenul de prelevare a probelor pentru analiza chimică / analiza bacteriologică: 1 punct

Prioritate	De a îmbunătăți condițiile de viață în localitățile dezavantajate
Criteriile propuse	Este dat prioritate localităților mici dezavantajate cu venituri
Indicatori	Punctele sunt oferite pentru: Numărul de pensionari > 40%: 1 punct Populația din localitate < 500: 1 punct Numărul agenților economici (companiilor) din localitate < 5: 1 punct

Prioritate	De a îmbunătăți accesul la serviciile de canalizare și apeduct a instituțiilor publice (cu excepția școlilor)
Criteriile propuse	Prioritate este dat localităților cu cel mai mare număr de instituții publice fără acces la serviciile de canalizare și apeduct.
Indicatori	Punctele sânt însumate pentru fiecare instituție publică (cum a fost definit anterior) și apoi împărțite la numărul de locuitori înmulțit la 100: Instituțiile medicale (centrele de sănătate și centrele medicilor de familie): 2 puncte dacă nu există sistem de canalizare și apeduct 1 punct dacă există sistem de apeduct dar nu există sistem de canalizare Centre comunitare: 2 puncte dacă nu există sistem de canalizare și apeduct 1 punct dacă există sistem de apeduct dar nu există sistem de canalizare Instituțiile de asistență (centrele de reabilitare): 2 puncte dacă nu există sistem de apeduct și canalizare 1 punct dacă există sistem de apeduct dar nu există sistem de canalizare

Prioritate	De a extinde sistemul de apeduct și canalizare
Criteriile propuse	Prioritate este dat localităților în care există sistem de canalizare și apeduct dar nu are acoperire 100%
Indicatori	Pentru fiecare 10% din rata de conectare la apă: 1 punct Pentru mai mult de 90% din rata de conectare ¹ : 0 puncte

#	Acțiuni	Termenul limită	Responsabil	Obiective
Acțiuni soft				
I	Acțiuni legate de managementul serviciilor de AAC			
1	Aprobarea politicii privind tariful sectorial, racordarea tarifului la apă și sanitație în fiecare an.	12 luni, anual	APL	1.1
2	Aprobarea suprafeței de protecție din jurul fântânilor.	Decembrie 2013	APL	1.1
3	Dotarea întreprinderilor Apă Canal cu program de ducere a evidenței contabile și serviciile de facturare.	Iunie 2013	APL, Ministerul Mediului (MM)	1.1
4	Dotarea întreprinderilor Apă Canal cu echipament necesar.	Decembrie 2013	APL, finanțare din bugetul local, Ministerul Mediului (fondul de mediu)	1.1
5	Elaborarea și aprobarea contractelor pentru a delega managementul serviciilor publice prestatorilor de servicii și APL-urilor.	Iunie 2013	APL	1.1
6	Îmbunătățirea managementului serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație în blocurile locative și reducerea furtului de apă.	Iunie 2014	Ministerul Mediului (MM), APL, Asociațiile de locatari	1.1
7	Înregistrarea la Cadastru a obiectelor de infrastructură a primăriilor – rețele, sonde, stații de pompare, rezervoare de depozitare.	Iunie 2014	Ministerul Mediului, APL	1.1
8	O legislație clară în domeniul apei și sanitației – aprobarea tuturor documentelor ale MM și APL.	Iunie 2013	MM, APL	1.1

9	Crearea grupurilor de lucru locale pentru implementarea/monitorizarea proiectelor de infrastructură – training pentru membrii APL în domeniul monitorizării proiectelor de infrastructură.	Daca este necesar	APL	1.1
10.	Crearea asociațiilor inter-comunitare având la bază cluster-urile propuse (pentru serviciile de monitorizare)	2012-2013	APL I, APL II	1.2
11.	Promovarea cooperării inter-comunitare.	2012-2014	APL I, APL II, Secretariatul președintelui raionului	1.2
12	Dotarea cu capacități sporite în planificarea bugetară pentru a sprijini proiectele de investiții.	2012-2017	Secția Finanțe	1.3
13	Consolidarea capacităților de a dezvolta propuneri de proiecte și de a le gestiona	permanent	CRADI	1.3
14	Asigurarea transparenței utilizării fondurilor publice, inclusiv pentru apă și canalizare - specialiști de formare, dezvoltarea de activități de PR	Trimestrial, la sfârșitul implementării	APL, Secția Finanțe Finanțat din bugetul raionului	1.4
II	Acțiunile legate de furnizarea de informații și de sensibilizare			
15	Activități de informare și educație organizate în licee, echipe de profesioniști	2012 - 2017	APL	2.2
16	Scrierea de articole în ziarul raional "Evenimentul Actual"	2012 - 2017	APL, ONG-uri	2.2
17	Elaborarea și distribuirea a materialilor educaționale și promoționale.	2012 - 2017	Serviciile desconcentrate, ONG-uri	2.1

18	Activități – concurs privind promovarea importanței apei pentru sănătate.	2012 - 2017	APL	2.1
19	Instalarea standuri de informare într-un loc public cu privire la importanța calității apei și starea de calitate a apei în localitate	2012 - 2017	APL	2.1
20	Promovarea ideii de cooperare inter-comunitară, training pentru ONG-uri.	2012 - 2017	LPA, NGO	2.2
21	Dezvoltarea unei rețele de ONG-uri specializate pe probleme de mediu	2013	ONG	2.1
22	Promovarea activităților și conceptul de organizare eficientă a apei și canalizare prin intermediul rețelelor sociale	2012 – 2017	ONG	2.1
23	Crearea unui grup de ONG-uri pentru a monitoriza implementarea strategiei în domeniul apă și sanitație, training pentru ONG-uri în monitorizarea politicilor publice.	2013	ONG	2.1
III	Acțiunile legate de pregătirea de proiecte de investiții pentru cluster-uri			
24.	Pregătirea studiului de fezabilitate pentru cluster-ul vest.	A doua jumătate 2012	APL II – secția construcții, donatori	4.1
25.	Pregătirea pachetului financiar pentru cluster-ul vest.	Primul semestru 2013	APL II– secția construcții, donatori	4.1
26.	Pregătirea proiectului tehnic pentru cluster-ul vest.	2013	APL II– secția construcții, donatori	4.1
27.	Monitorizarea construcției apeductului Soroca-Bălți.	2012 - 2013	LPA II– secția construcții, donatori	4.1
28.	Revezuirea și racordarea documentelor existente	2013-2014	LPA II– secția construcții, donatori	4.1

	pentru cluster-ul din est.			
IV	Acțiunile legate de intervenții rapide			
29	Inventarierea rețelelor și detectare a scurgerilor de apă în orașele Rîșcani și Costești.	2013	APL, finanțat de MM (fondul pentru mediu)	3.2
30.	Identificarea nevoilor de intervenție rapidă.	Anual	Întreprinderile Apă Canal și APL II în cooperare cu APL I	3.1
31.	Prioritizarea intervențiilor rapide.	Anual	APL II	3.1
32.	Pregătirea documentației de proiect (studii de fezabilitate) pentru intervenții rapide.	2012-2017	Întreprinderile Apă Canal și APL II în cooperare cu APL I	3.1
33	Modernizarea rețelelor existente de apă și canalizare	2015	APL, finanțat de MM (fondul pentru mediu)	3.2
Proiecte de investiții				
31.	Investiții alimentare cu apă pentru cluster Prut	2017+	APL I, APL II Costul investiției: 103 473,90 mii MDL (59652,22 mii MDL până la 2017) Nr. de gospodării conectate: 7433 (5102,3 până la 2017) Lungimea rețelei: 303 km (247,7 până în 2017)	4.2
32.	Investiții alimentare cu apă pentru cluster Nistru	2017+	Urmează să fie determinat	4.2
33.	Ape uzate (rețea canalizare și STAU)	2017+	APL I, APL II Costul investiției: 132419 mii MDL pentru sistemul de canalizare și 170252 mii MDL STAU (87879 mii MDL până la 2017) Nr. de gospodării conectate: 12557	4.3

			(1533 by 2017) Lungimea rețelei: 191 km (64 pînă în 2017)	
--	--	--	--	--

Acțiuni non-investiționale

#	Acțiune	Scopul acțiunii
1	Aprobarea politicii tarifare sectoriale, anual actualizarea tarifelor pentru apă și canalizare	Tarifele sunt importante pentru a face sectorul AAC eficient dar la moment politica de stabilire a tarifului este politizată. Este necesar de a elabora o politică clară de stabilire a tarifului – ce fel de costuri de operare și de întreținere trebuie să includă tariful la apă și apă uzată, de asemenea, și ce parte din costurile de investiții ar trebui să includă.
2	Aprobarea zonelor de protecție necesare în jurul fîntînilor de mină.	Majoritatea fîntînilor de mină nu sunt protejate, cîteodată ele sunt deschise pentru accesul public și prin urmare sunt poluate. Aprobarea zonelor de protecție în jurul fîntînilor va contribui la stabilirea zonelor de protecție și la protecția eficientă a surselor e apă.
3	Dotarea întreprinderile Apă Canal cu soft pentru ducerea evidenței contabile și serviciile de facturare.	Scopul acțiunii este de a oferi suport întreprinderilor Apă Canal. Una din cele mai mari necesități este un soft bun pentru contabilitate și pentru serviciile de facturare (emiterea de facturi și de control de plată).
4	Dotarea întreprinderilor Apă Canal cu echipament necesar.	Apă Canal duce lipsă de echipament necesar. Acesta include excavatoare, echipament de detectare a scurgerilor și multe altele. Reieșind din acțiunea dată, APL împreună cu prestatorii de servicii vor analiza necesitățile existente ale Apă Canal și împreună cu administrația raionului vor aborda instituțiile donatoare (posibile surse de finanțare).
5	Elaborarea și aprobarea contractelor pentru delegarea managementului serviciilor publice către prestatorii de servicii și APL-uri.	Contractele de servicii publice sunt un instrument de a introduce practici comerciale bazate pe o relație contractuală în relațiile dintre fondator (APL), a furnizorului de servicii și furnizorul de servicii în sine. Contractele de servicii publice sunt pentru a înlocui relațiile politice ad-hoc care prevalează de obicei în furnizarea de servicii. Scopul acțiunii este de a pregăti și de a sprijini APL în elaborarea și aprobarea unor astfel de contracte.
6	Îmbunătățirea managementului serviciilor de aprovizionare cu apă și	Scopul acestei acțiuni este de a îmbunătăți managementul serviciilor publice din blocurile locative. Acest scop poate cere diferite activități care vor fi determinate de Apă Canal împreună cu APL și

	sanitație în blocurile locative și reducerea furtului de apă.	Asociațiile în Condominiu (Asociațiile de locatari).
7	Înregistrarea la Cadastru a obiectelor de infrastructură a primăriilor – rețele, sonde, stații de pompare, rezervoare de depozitare.	Scopul acțiunii este de a înregistra în registrul cadastral toate obiectele legate de infrastructura AAC.
8	O legislație clară în domeniul apei și sanitației – aprobarea tuturor documentelor ale MM și APL.	Scopul acțiunii este de a pregăti și aproba reglementările necesare pentru AAC.
9	Crearea grupurilor de lucru locale pentru implementarea/monitorizarea proiectelor de infrastructură – training pentru membrii APL în domeniul monitorizării proiectelor de infrastructură.	Proiecte mari de investiții necesită o monitorizare bună. O parte se va face prin raion (în special la etapa de tranziție), dar o mulțime de proiecte de dezvoltare a infrastructurii se va face în interiorul localităților. În acest scop, APL I pot monitoriza punerea în aplicare, dar este nevoie de a instrui personalul responsabil.
10.	Crearea asociațiilor inter-comunitare având la bază cluster-urile propuse (pentru serviciile de monitorizare)	Indiferent de aranjamentele de cooperare inter-comunitară, este nevoie ca primăriile să aibă un instrument de monitorizare a serviciilor iar asocierea este cel mai bun instrument.
11.	Promovarea cooperării inter-comunitare.	Chiar și SDSE propune că AAC să fie dezvoltat folosind conceptul de cluster, încă mai există o nevoie de a promova cooperarea inter-comunitară între primării. Scopul acțiunii este de a implica APL I
12	Dotarea cu capacități sporite în planificarea bugetară pentru susținerea proiectelor de investiții.	Proiecte mari de investiții va necesita o capacitate sporită în planificarea bugetară, în special pentru investiții capitale. APL va trebui să decidă pe care proiect să-și concentreze resursele lor financiare, și din cauza naturii pe termen lung a proiectelor de investiții, este necesar de a planifica pentru câțiva ani înainte. Astfel, scopul acțiunii este de a crește capacitatea APL în dezvoltarea competențelor necesare pentru planificarea bugetară.
13	Consolidarea capacităților de a dezvolta propuneri de proiecte și de a le gestiona.	Scopul acțiunii este de a crește capacitatea de a dezvolta propuneri de proiecte și de a le gestiona.

14	Asigurarea transparenței utilizării fondurilor publice, inclusiv pentru apă și canalizare - specialiști de formare, dezvoltarea de activități de PR.	Proiecte mari de investiții vor solicita transparență în utilizarea fondurilor publice. Astfel, o mulțime de informații trebuie să fie pregătite și publicate pentru ca societatea locală să înțeleagă și să monitorizeze. Scopul acțiunii este de a pregăti specialiști pentru această sarcină.
15	Activități de informare și educație organizate în licee, echipe de profesioniști	Sectorul AAC, mai ales atunci când implementarea proiectelor mari de investiții, necesită sprijin din partea comunității. Deosebit de importante sunt două grupuri: elevi de liceu și profesioniștii. Scopul acțiunii este de a oferi informații relevante și de a organiza activități de educație pentru aceste grupuri.
16	Scrierea de articole în ziarul raional "Evenimentul Actual"	Scopul acțiunii este de a oferi publicații în ziar: <ul style="list-style-type: none"> • Situația generală în AAC; • Problemele de sănătate cauzate de apa potabilă poluată; • Problemele de mediu legate de apele uzate; • CIC în AAC; • Altele legate de AAC.
17	Elaborarea și distribuirea a materialilor educaționale și promoționale.	Scopul acțiunii este de a pregăti broșuri și materiale educaționale pe temele enumerate în acțiunea anterioară. Broșurile și materialele educaționale vor fi folosite pentru a aborda comunitatea și școlile.
18	Activități – concurs privind promovarea importanței apei pentru sănătate.	Scopul acțiunii este de a organiza concursuri cu scopul de a promova importanța apei pentru sănătate.
19	Instalarea standuri de informare într-un loc public cu privire la importanța calității apei și starea de calitate a apei în localitate	Scopul acțiunii este de a aborda cetățenii prin standuri informaționale cu privire la importanța calității apei. Standurile vor fi instalate în fiecare localitate.
20	Promovarea ideii de cooperare inter-comunitară, training pentru ONG-uri.	Chiar și SDSE propune ca AAC să fie dezvoltat folosind conceptul de cluster, încă mai există o nevoie de a promova cooperarea inter-comunitară între primării. Scopul acțiunii este de a implica ONG-urilor în promovarea cooperării intercomunitare (CIC), prin urmare, ONG-urile au nevoie de o formare adecvată și reprezentanți ai ONG-urilor trebuie să înțeleagă conceptul de CIC.
21	Dezvoltarea unei rețele de ONG-uri specializate pe probleme de mediu	Multe ONG-uri au obiective statutare referitoare la AAC, dacă nu direct, atunci prin abordarea problemelor de mediu (sau de sănătate). Aceste ONG-uri sunt interesate în creșterea gradului de conștientizare

		referitor la aceste aspecte. Scopul acțiunii este de a sprijini ONG-urile pentru a dezvolta o rețea și să alăture alte forțe de ceea ce este important mai ales atunci când un mare proiect de infrastructură este pus în aplicare.
22	Promovarea activităților și conceptul de organizare eficientă a apei și canalizare prin intermediul rețelelor sociale	Rețelele sociale pot fi un instrument util de informare și sensibilizare a oamenilor despre problemele AAC. Aceasta este o acțiune complementară altor acțiuni de informare.
23	Crearea unui grup de ONG-uri pentru a monitoriza implementarea strategiei în domeniul apă și sanitație, training pentru ONG-uri în monitorizarea politicilor publice.	SDSE necesită monitorizare. Chiar și acest capitol propune planul de monitorizare și de evaluare, este important să se implice în societatea locală de monitorizare. ONG-urile sunt deosebit de importante în monitorizarea punerii în aplicare a SDSE, astfel, vor fi invitați în grupul de lucru. Scopul acțiunii este de a instrui ONG-urile în monitorizarea punerii în aplicare a SDSE
24.	Pregătirea studiilor de fezabilitate pentru cluster vest.	Scopul acțiunii este în cazul în care se va pregăti studiul de fezabilitate pentru un proiect regional. Studiile de fezabilitate sunt importante pentru a alege soluțiile tehnice și organizatorice. De asemenea, este important să comunice cu instituțiile donatoare, care vor oferi finanțare.
25.	Pregătirea pachetului financiar pentru cluster vest.	Pachetul financiar este o decizie finală care va sprijini financiar proiectul de investiții. Este nevoie de contactat donatorii și / sau instituțiile financiare, de întâlnit cu ei cu scopul de atragerea a investițiilor pentru proiect. Dacă decizia de finanțare împrumut este luată, această acțiune să includă, de asemenea, analiza solvabilității.
26.	Pregătirea proiectului tehnic pentru cluster vest.	Pentru proiectul tehnic este necesar de organizat un tender și de început lucrările de construcție.
27.	Monitorizarea derulării proiectului de construcție a apeductului Soroca-Bălți.	Apeductul Soroca-Balti va fi o sursă de apă potabilă pentru cluster Est. Proiectul de modernizare a apeductului este în curs de pregătire și necesită monitorizare.
28.	Revizuirea și adaptarea documentației existente pentru cluster de Est	Unele documente (studiu de fezabilitate, design), pentru alimentarea cu apă pentru cel puțin o parte a cluster de est a fost deja pregătită. Este nevoie de revizuire și de dezvoltare în continuare.
29	Inventarierea rețelelor și detectare a scurgerilor de	Scurgerile de apă este o problemă importantă pentru rețeaua de apă existente, în special în orașe. În scopul

	apă în orașele Rîșcani și Costești	de a rezolva problema, este necesar inventarierea și detectarea scurgerilor de apă.
30.	Identificarea necesităților urgente	Există o nevoie pentru punerea în aplicare a proiectelor de investiții mai mici, special legate de infrastructura existentă (cum ar fi de detectare a scurgerilor, înlocuirea celor mai defectate conducte, modernizarea stațiilor de tratare a apelor uzate, etc). Aceste proiecte nu sunt identificate la stadiul actual, astfel, există o nevoie de a le identifica.
31.	Prioritizarea intervențiilor rapide.	Atunci când sunt identificate intervenții rapide, este necesar să fie prioritizate, în scopul de a decide cu privire la ce să pună în aplicare prima.
32.	Pregătirea documentatiei de proiect pentru intervenții rapide	Intervențiile rapide, ca și alte proiecte de investiții, necesită pregătire. Nu este posibil să se decidă la stadiul actual ce fel de documentație va fi nevoie (intervențiile rapide sunt mai mici, astfel este posibil să nu fie necesar studiu de fezabilitate)
33	Modernizarea rețelelor existente de apă și canalizare	Unele dintre rețelele existente (pentru alimentarea cu apă și de canalizare), necesită modernizare. Scopul acțiunii este de a identifica și lansa proiecte de modernizare, astfel încât atunci când conducta de alimentare cu apă de tranzit va fi gata, nu va exista nici o problemă cu rețeaua internă

Acțiuni investiționale

Nr.	Denumirea proiectului	Costurile proiectului [MDL milioane]							Total
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	anii următori	
A.1	cluster 1 (Prut)		4738,25	4137,8	10622,4	19932,2	20 221,6	43 821,67	103 473,90
A.2	cluster2 (Nistru)								
	TOTAL								

Nr.	Denumirea proiectului	Costurile proiectului [MDL milioane]								Total Cu epurare
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	anii următori	Total canalizare	
A	Aglomerarea nr.1									
1	Canalizare		2 987,02					5 703,95	8691,0	
2	Cu epurare		15 547,7					0,0		15547,7
B	Aglomerarea nr.2									
1	Canalizare					9 944,99	9 945,05	41 420,75	61 310,8	
2	Cu epurare					22 177,30	9 944,99	41420,8		73 543,1
	Aglomerarea nr.3									
1	Canalizare				9 374,29			19 542,91	28 917,2	
2	Cu epurare				15 781,69			19542,9		35 324,6
	Aglomerarea nr.4									
1	Canalizare			10 036,37				20 935,06	27 179,0	
2	Cu epurare			20 932,4				17142,6		38 075,0
	Aglomerarea nr.5									
1	Canalizare				2 054,10			4 266,60	6 320,7	
2	Cu epurare				3 495,30			4266,6		7 761,9
	TOTAL		15 547,70	20 932,40	19 276,99	22 177,30	9 944,90		132 418,67	170 252,26

Anexa 9. Forma de monitorizare

Acțiunea (din planul de acțiuni)	Acțiunea	Scurtă descriere a activității	Rezultatele principale ale activității	Data activității	Costurile activității/acțiunii	Devieri de la implementarea acțiunii	Posibilele rectificări la acțiuni
1. actualizarea datelor statistice în domeniul AAC	1.						
	2.						
	3.						
					Costul total a acțiunii:		
2. Evaluarea și monitorizarea stării de sănătate a populației în dependență de mediu / apa	1.						
	2.						
	3.						
					Costul total a acțiunii:		
3. Organizarea meselor rotunde pe tema AAC	1.						
	2.						
					Costul total a acțiunii:		

#	Acțiune	Întrebare de ghidare / Indicator / datele care urmează să fie furnizate
1	Aprobarea politicii tarifare sectoriale, anual actualizarea tarifelor pentru apă și canalizare	Este pregătit documentul privind politica tarifară sectorială? Este adoptat documentul privind politica tarifară sectorială? Câte APL-uri și-au schimbat tariful?
2	Aprobarea zonelor de protecție necesare în jurul fîntînilor de mină.	Câte yone de protecție în jurul puțurilor de apă au fost aprobate? Câte mai trebuie să fie aprobate?
3	Dotarea întreprinderile Apă Canal cu soft pentru ducerea evidenței contabile și serviciile de facturare.	Numărul de utilități prevăzute cu un nou software pentru contabilitate. Numărul de utilități prevăzute cu un nou software de facturare.
4	Dotarea întreprinderilor Apă Canal cu echipament necesar.	Valoare (lei) a echipamentului nou cumpărat pe parcursul anului. Lista noilor echipamente furnizate către Apă Canal.
5	Elaborarea și aprobarea contractelor pentru delegarea managementului serviciilor publice către prestatorii de servicii și APL-uri.	Numărul de contracte de a delega gestionarea serviciilor publice furnizorilor de servicii: - Dezvoltat - Aprobate
6	Îmbunătățirea managementului serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație în blocurile locative și reducerea furtului de apă.	Numărul de blocuri de apartamente incluse în acțiuni de îmbunătățire a apei și de salubritate, gestionarea serviciului public în blocuri de locuințe și de reducere a furtului de apă. Vă rugăm să descrieți acțiunile.
7	Înregistrarea la Cadastru a obiectelor de infrastructură a primăriilor – rețele, sonde, stații de pompare, rezervoare de depozitare.	Numărul de obiecte înregistrate în cursul anului Numărul estimat de obiecte rămase să fie înregistrate
8	O legislație clară în domeniul apei și sanitației – aprobarea tuturor documentelor ale MM și APL.	Numărul de documente aprobate în cursul anului. Numărul estimat de documente rămase a fi aprobat.
9	Crearea grupurilor de lucru locale pentru implementarea/monitorizarea proiectelor de infrastructură – training pentru membrii APL în domeniul monitorizării proiectelor de infrastructură.	Numărul de cursuri de instruire organizate de APL pe proiecte de infrastructură de monitorizare Numărul de participanți la cursuri organizate de APL pe proiecte de infrastructură de monitorizare
10.	Crearea asociațiilor inter-comunitare având la bază cluster-urile propuse (pentru	Numărul de asociații create

	serviciile de monitorizare)	
11.	Promovarea cooperării inter-comunitare.	Numărul și tipul de evenimente de promovare (reuniuni, mass-media de informare, broșuri) pentru a promova cooperarea inter-comunitară
12	Dotarea cu capacități sporite în planificarea bugetară pentru susținerea proiectelor de investiții.	Numărul de cursuri de instruire pentru personalul financiar de la APL, pe bună planificare bugetară Numărul de participanți la aceste cursuri
13	Consolidarea capacităților de a dezvolta propuneri de proiecte și de a le gestiona.	Numărul de cursuri de instruire pentru personalul de la APL, privind dezvoltarea proiectelor Numărul de participanți la aceste cursuri
14	Asigurarea transparenței utilizării fondurilor publice, inclusiv pentru apă și canalizare - specialiști de formare, dezvoltarea de activități de PR.	Numărul de cursuri de instruire pentru personalul de la APL, pe activități de PR Numărul de participanți la aceste cursuri
15	Activități de informare și educație organizate în licee, echipe de profesioniști	Numărul de evenimente, training-uri și acțiuni similare de învățământ organizat la licee în ceea ce privește sectorul apei.
16	Scrierea de articole în ziarul raional "Evenimentul Actual"	Numărul de articole publicate în domeniul apei
17	Elaborarea și distribuirea a materialilor educaționale și promoționale.	Numărul de materiale promoționale și educaționale (broșuri) pregătite Numărul de exemplare distribuite
18	Activități – concurs privind promovarea importanței apei pentru sănătate.	Numărul de concursuri organizate pentru a promova "apă pentru sănătate" Numărul de participanți la aceste concursuri
19	Instalarea standuri de informare într-un loc public cu privire la importanța calității apei și starea de calitate a apei în localitate	Numărul de panouri informaționale pregătite și instalate.
20	Promovarea ideii de cooperare intercomunitară, training pentru ONG-uri.	Numărul de traininguri privind cooperarea inter-comunitară organizate pentru ONG-uri Numărul de ONG-urile participante la cursuri
21	Dezvoltarea unei rețele de ONG-uri specializate pe probleme de mediu	A fost organizată rețeaua de ONG-uri pe probleme de mediu? Numărul de ONG-uri participante in rețea? Ce formă are această rețea?
22	Promovarea activităților și conceptul de organizare eficientă a apei și canalizare prin intermediul rețelelor sociale	A fost pregătită pagina de Facebook pentru probleme de apă și canalizare din raion? Numărul de activități mediatizate prin intermediul Facebook
23	Crearea unui grup de ONG-	Numărul de instruiți de monitorizare a politicilor

	uri pentru a monitoriza implementarea strategiei în domeniul apă și sanitație, training pentru ONG-uri în monitorizarea politicilor publice.	publice organizate de ONG-uri. Numărul de ONG-urile participante la cursuri
24.	Pregătirea studiilor de fezabilitate pentru cluster vest.	Este studiu de fezabilitate pregătit. Etapa de pregătire a studiului de fezabilitate.
25.	Pregătirea pachetului financiar pentru cluster vest.	Sunt surse financiare pentru investițiile identificate? Sunt pregătite documentele pentru aplicație?
26.	Pregătirea proiectului tehnic pentru cluster vest.	Este pregătit proiectul tehnic? Starea de pregătire a proiectului tehnic.
27.	Monitorizarea derulării proiectului de construcție a apeductului Soroca-Bălți.	Vă rugăm să oferiți informație deplină privind derularea construcției apeductului Soroca-Bălți
28.	Revizuirea și adaptarea documentației existente pentru cluster de Est	Care sunt cerințele pentru revizuirea și adaptarea documentelor existente pentru cluster Est? Ce documente au fost actualizate ori pregătite?
29	Inventarierea rețelelor și detectare a scurgerilor de apă în orașele Rîșcani și Costești	Lungimea rețelelor care au fost incluse în programul de detectare a scurgerilor de apă.
30.	Identificarea necesităților urgente	Numărul de mici proiecte de investiții identificate.
31.	Prioritizarea intervențiilor rapide.	Au fost intervențiile rapide prioritizate?
32.	Pregătirea documentației de proiect pentru intervenții rapide	Ce documentație tehnică pentru intervenții rapide a fost pregătit?
33	Modernizarea rețelelor existente de apă și canalizare	Au fost identificate nevoile de modernizare a rețelelor existente (pentru alimentarea cu apă și de canalizare)? Ce documentație tehnică a fost pregătită?